

ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ
อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ชุลีพร นาห้วนิน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2550

ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ
อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ชุลีพร นาห้วนิน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2550

**THE PEOPLE'S KNOWLEDGE TOWARDS DUTY OF THE
MEMBER OF NAKHAM TAMBON ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION COUNCIL, UBONRATANA DISTRICT,
KHON KAEN PROVINCE**

CHULEEPORN NAHUANIN

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2550 (2007)**

หัวข้อสารนิพนธ์	: ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
ชื่อนักศึกษา	: นางสาวชุลีพร นาห้วนิน
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รศ.สำเร็จ จันทรสวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผศ.ดร.พุทธรักษ์ ปรานนอก
ปีการศึกษา	: 2550

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและการได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชน 2) เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชน

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตตำบลนาคำ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 377 คน นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน เป็นเพศชายร้อยละ 52.3 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 47.7 ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 38-47 ปี ร้อยละ 28.7 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 59.7 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 56.5 มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 50.2 และไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 93.9 และการได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนสูงสุด คือ การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ มีการได้รับข่าวสารในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 สำหรับการได้รับข่าวสารทางการเมืองต่ำสุด คือ การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากอินเทอร์เน็ต มีการได้รับข่าวสารในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.13

2. ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าร้อยละที่ตอบถูกร้อยละสูงสุด 88.1 ค่าร้อยละต่ำสุด 27.6 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.37 คะแนน คะแนนสูงสุด 14 คะแนน ต่ำสุด 4 คะแนนจากคะแนนเต็ม 15 คะแนน

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลคือ เพศ อายุ และระดับการศึกษา กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่

ระดับสำคัญทางสถิติระดับ .05 และ อาชีพ รายได้ ตำแหน่งทางสังคม และการได้รับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

Thematic Title : **The People’s Knowledge Towards Duty of the Member of Nakham Tambon Administrative Organization Council, Ubonratana District, Khon Kaen Province**

Student’s Name : **Miss Chuleeporn Nahuanin**

Department : **Government**

Advisor : **Assoc. Prof. Samroeng Chantrasuwan**

Co-Advisor : **Asst. Prof. Dr. Puttharak Prabnok**

Academic Year : **B.E. 2550 (2007)**

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the personal factor and information perception of people, 2) to study the people’s knowledge towards duty of member of Nakham Tambon administrative organization council, 3) to study the related factor of people’s knowledge. The populations of this study were 377 people in the area of Nakham Tambon, aged more than 18 year-old. The data were calculated by a package of computer program for social science research. The data analysis was frequency, percentage, mean, standard deviation, Chi-square test. The findings of this research were as follows:

1.The personal factor of people was 52.3 percentage of males, and 47.7 percentage of females. A percentage of their age level between 38-47 year-old was generally at 28.7 level. The level of their studies was primary school at 59.7 level. The percentage of agriculturist was at 56.5 level. Their monthly income lower than 5,000 Baht was at 50.2 level. It did not have the percentage of social rank or position at 93.9 level. The people received the highest political information through the televisions at the much level, equal 3.14 level of mean. They got the lowest political information through internets at less level, equal 1.13 level of mean.

2.The people’s knowledge towards duty of member of Nakham Tambon administrative organization council was generally found that the highest percentage of correct answering was at 88.1 level, the lowest was at 27.6 level. The mean of 15 full points was at 9.37 level, divided into 14 highest points, 4 lowest points.

3.The related factor of people’s knowledge towards duty of member of Nakham Tambon administrative organization council was found that the personal factor was sex, age, educational

level, did not relate with people's knowledge at .05 level of significance. The career, income, social rank or position related with political information perception at .05 level of significance.

Thematic Title : **The People’s Knowledge Towards Duty of the Member of Nakham Tambon Administrative Organization Council, Ubonratana District, Khon Kaen Province**

Student’s Name : **Miss Chuleporn Nahuanin**

Department : **Government**

Advisor : **Assoc. Prof. Samroeng Chantrasuwan**

Co-Advisor : **Asst. Prof. Dr. Puttharak Prabnok**

Academic Year : **B.E. 2550 (2007)**

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the personal factor and information perception of people, 2) to study the people’s knowledge towards duty of member of Nakham Tambon administrative organization council, 3) to study the related factor of people’s knowledge. The populations of this study were 377 people in the area of Nakham Tambon, aged more than 18 year-old. The data were calculated by a package of computer program for social science research. The data analysis was frequency, percentage, mean, standard deviation, Chi-square test. The findings of this research were as follows:

1.The personal factor of people was 52.3 percentage of males, and 47.7 percentage of females. A percentage of their age level between 38-47 year-old was generally at 28.7 level. The level of their studies was primary school at 59.7 level. The percentage of agriculturist was at 56.5 level. Their monthly income lower than 5,000 Baht was at 50.2 level. It did not have the percentage of social rank or position at 93.9 level. The people received the highest political information through the televisions at the much level, equal 3.14 level of mean. They got the lowest political information through internets at less level, equal 1.13 level of mean.

2.The people’s knowledge towards duty of member of Nakham Tambon administrative organization council was generally found that the highest percentage of correct answering was at 88.1 level, the lowest was at 27.6 level. The mean of 15 full points was at 9.37 level, divided into 14 highest points, 4 lowest points.

3.The related factor of people’s knowledge towards duty of member of Nakham Tambon administrative organization council was found that the personal factor was sex, age, educational level, did not relate with people’s knowledge at .05 level of significance. The career, income, social rank or position related with political information perception at .05 level of significance.

หัวข้อสารนิพนธ์ : ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน
ตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
ชื่อนักศึกษา : นางสาวชุลีพร นาห้วนิน
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.สำเร็จ จันทรสวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผศ. ดร. พุทธรักษ์ ปรานนอก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รศ.สำเร็จ จันทรสวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผศ. ดร. พุทธรักษ์ ปรานนอก)

..... กรรมการ
(ผศ. พิเศษ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(นายวรเทพ เวียงแก)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : **The People’s Knowledge Towards Duty of The Member of
Nakham Tambon Administrative Organization Council,
Ubonratana District, Khon Kaen Province**

Student’s Name : **Miss Chuleeporn Nahuanin**

Department : **Government**

Advisor : **Assoc. Prof. Samroeng Chantrasuwan**

Co-Advisor : **Asst. Prof. Dr.Puttharak Prabnok**

**Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master’s Degree.**

..... **Dean of Graduate School**
(Phragrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic Committee

..... **Chairman**
(Phragrupaladsampipattanaviriyajarn)

..... **Advisor**
(Assoc. Prof. Samroeng Chantrasuwan)

..... **Co-Advisor**
(Asst. Prof. Dr. Puttharak Prabnok)

..... **Member**
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

..... **Member**
(Mr. Woratep Waingkae)

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากท่าน รศ.สำเร็จ จันทรสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษา และ ผศ. ดร.พุทธรักษ์ ปรามนอก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่ ช่วยปลูกฝังให้ผู้วิจัยมีความอดทน มานะอดสาหะในการทำงาน สนับสนุนให้กำลังใจ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รศ. สมนึก ปัญญาสิงห์ อาจารย์รเวท เวียงแก้วและนายพิศิษฐ์ ภู่อั่ว ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ให้มีความถูกต้อง และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ แก่ผู้ศึกษาวิจัยและขอขอบคุณเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุเนตร ชัยปายาง ที่สละเวลาอันมีค่าและให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณนางสาววิไลวรรณ นาห้วนิด และพี่ๆ เพื่อนๆ ที่ทำงาน เพื่อนนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่น 2 ทุกคน ที่ให้กำลังใจ ซึ่งทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณอีกหลาย ๆ ท่านที่มีได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวุฒิชัย - คุณแม่ชมชื่น นาห้วนิด ที่ได้อบรมสั่งสอน เลี้ยงดู สนับสนุน ให้การศึกษา และมอบสิ่งที่ดีงามทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสในการศึกษาจนสำเร็จลุล่วงได้ในวันนี้

ชุลีพร นาห้วนิด

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย มากกว่า 70 ปี และมีการปรับเปลี่ยนไปมาระหว่างการมีผู้ปกครองที่เป็นเผด็จการและผู้ปกครองที่มาจากกระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง มีการปฏิรูปการเมืองครั้งสำคัญหลายครั้ง จนนำมาสู่การเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในปัจจุบัน

การกระจายอำนาจในประเทศไทย ในระยะเริ่มแรกนั้นขึ้นอยู่กับชนชั้นปกครองมากกว่าที่จะเป็นเรื่องของประชาชนทั่วไป รูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยไม่ว่าจะเป็น เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) แม้แต่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จึงเป็นไปตามความคิดของผู้มีอำนาจ เพียงเพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองของรัฐหรือของประเทศ และการปกครองท้องถิ่นในขณะนั้นไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงเพราะอำนาจการตัดสินใจบริหารขึ้นอยู่กับส่วนกลาง ต่อมาในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ยังคงรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ถึงแม้ว่าจะมีนโยบายส่งเสริมการกระจายอำนาจ ในทางปฏิรูปแล้วเป็นการเพิ่มรูปแบบ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ให้มีความหลากหลาย¹

หัวใจสำคัญของการกระจายอำนาจอยู่ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 หมวด 5 มาตรา 78 ซึ่งระบุว่า “รัฐต้อง กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในภารกิจท้องถิ่นให้ทั่วถึงและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่น ได้เองพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ ของประชาชนในจังหวัดนั้น”²

---

¹วุฒิสาร ตันไชย, การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น : ความก้าวหน้าหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540, (นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า , 2547), หน้า 50-53.

²วุฒิสาร ตันไชย, การกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า , 2545), หน้า 1.

รองรับรัฐธรรมนูญข้างต้นคือพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 สาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้ คือ มาตรา 30 ว่าด้วยการกำหนดให้มีการถ่ายโอนงานบริการสาธารณะในลักษณะการดำเนินการซับซ้อนระหว่าง หน่วยงานราชการส่วนกลาง กับองค์กรส่วนท้องถิ่นจัดสรรรายได้ โดยให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 4 ปี ทั้งนี้ยังครอบคลุมไปยังภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีผลกระทบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน้าที่ความรับผิดชอบตามนโยบายที่รัฐได้มอบหมาย³

การปกครองท้องถิ่นเป็นพื้นฐานการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและถือเป็นสถาบันสำคัญที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยกับประชาชน โดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภารกิจของท้องถิ่นและเกิดความสำนึกในสิทธิหน้าที่ของตนเองที่มีต่อชุมชน หน้าที่พลเมืองอันจะนำไปสู่การปกครองตนเองในที่สุด

ปี พ.ศ. 2540 นับว่าเป็นปีที่มีความสำคัญกับการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยเป็นอย่างมาก เพราะรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้วางรากฐาน เปลี่ยนแนวคิดและวิธีบริหารจัดการท้องถิ่นใหม่ โดยกำหนดให้การปกครองท้องถิ่นเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน เกิดขึ้นได้จริง โดยไม่ให้กระทบความความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของราชอาณาจักร โดยกำหนดกลไกให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ ทั้งการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยตรงหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น จะแต่งตั้งข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปดำรงตำแหน่งไม่ได้ เว้นแต่กรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่นราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเข้าชื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ และสามารถเข้าชื่อร้องขอให้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น จัดการศึกษาอบรมและฝึกอาชีพ และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกำหนดให้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ

---

³สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ, พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544), หน้า 8 .

แต่ต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม

ปัจจุบันประเทศไทย ได้แบ่งรูปแบบองค์กรปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) การปกครองรูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และ 2) การปกครองรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและ เมืองพัทยา⁴

รูปแบบการปกครองท้องถิ่นแต่ละแบบมีขอบเขตและโครงสร้างที่แตกต่างกัน เนื่องจากกระแสการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่น ในช่วงเวลาที่ผ่านมาส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนาท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุดและได้รับความคาดหวังจากรัฐและประชาชนในการเป็นพลังขับเคลื่อนชุมชนไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งได้บัญญัติให้สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาทและกฎหมายกำหนดให้สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประชากรไม่ถึง 2,000 คน ต้องยุบรวมพื้นที่เข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันนอกจากสภาตำบลที่มีสภาพพื้นที่เป็นเกาะหรืออยู่ห่างไกลไม่สามารถติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นได้สะดวกให้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็น 2 ฝ่าย คือ

1) โครงสร้างฝ่ายสภา (ฝ่ายนิติบัญญัติ) องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งราษฎรเลือกตั้งโดยตรง หมู่บ้านละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้านๆ ละ 3 คน ถ้ามี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิก 6 คน มีอายุคราวละ 4 ปี

2) โครงสร้างฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย นายกององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยตรงรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการคณะผู้บริหารมาจากการแต่งตั้งคณะทำงานของนายกององค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารดำรงตำแหน่งในวาระคราวละ 4 ปี

นอกจากกำหนดโครงสร้างดังกล่าวแล้ว ยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 46 ของพระราชบัญญัติสภาตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 8-9.

1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) พิจารณา และให้ความเห็นชอบ ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ⁵

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ต้องพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และรวมถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2542 และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดูแลความทุกข์สุขของประชาชนในหมู่บ้านและตำบล โดยได้วางขอบเขตอำนาจรับผิดชอบการบริหารกิจการองค์การไว้อย่างมากมาย ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดและรับรู้ปัญหาของประชาชนได้มากที่สุด

ในการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชนนั้นจะเห็นได้ว่ามีการเลือกตั้งในระดับเริ่มตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(สส.) สมาชิกสภาจังหวัด(สจ.) สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) ผู้แทนเหล่านี้ล้วนมาจากการเลือกตั้งของประชาชนทั้งนั้นต้องทำหน้าที่แทนประชาชนและมีนโยบายพัฒนาให้ท้องถิ่นนั้นมีความเจริญขึ้น

การเมืองในระดับตำบลผู้ที่จะนำปัญหาภายในหมู่บ้านมาสู่การแก้ไขก็คือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้านนั้นๆ เป็นผู้นำเสนอปัญหาจากการประชุมของประชาคมในหมู่บ้านแบบมีส่วนร่วม แล้วนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเข้าสู่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อวางแผนพัฒนาและคิดยุทธวิธีในการแก้ไขปัญหาให้กับคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม คือร่วมคิด ร่วมจัดทำแผนร่วมกัน ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามผลและประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์⁶ โดยองค์การบริหาร

⁵ มุลินธิสังเสริมการปกครองท้องถิ่น, รวมกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บริษัทพิชิตการพิมพ์จำกัด, 2547), หน้า 72.

⁶ โกวิทช์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2544), หน้า 28.

ส่วนตำบลนาคำมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งทั้ง 13 หมู่บ้าน จำนวน 26 คน

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนมีหน้าที่ ดังนี้

1) ใช้สิทธิในการเลือกประธานสภา รองประธานสภาและเลขานุการสภา พร้อมทั้งอาจได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้

2) เข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยมีการกำหนดสมัยประชุมสภา 2 สมัย แต่ไม่เกิน 4 สมัยในแต่ละปีงบประมาณ

3) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

4) ควบคุม การปฏิบัติงาน ของนายก อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมาย

5) มีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายก อบต.หรือรองนายกอบต.ในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

6) เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปนายก อบต. โดยไม่มีการลงมติ ด้วยจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภา อบต. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

7) เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ของ อบต. สมาชิกสภา อบต. จำนวนไม่ต่ำกว่า กึ่งหนึ่งอาจยื่นคำร้องต่อนายอำเภอ ขอเปิดประชุมวิสามัญได้ถ้าเห็นสมควร⁷

จะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่และการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนในการทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่น ให้มีความเจริญก้าวหน้า

องค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ที่บริเวณโคกป่าช้าเก่าบ้านสัมพันธ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ห่างจากอำเภอ 16 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัด 68 กิโลเมตร ลักษณะพื้นที่ตำบลอยู่ติดกับภูเขามิเทือกเขาภูพานคำ ตั้งอยู่ทิศตะวันตกทอดยาวตลอดแนวของตำบลมีพื้นที่ในเขตรับผิดชอบ 13 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,578 คน เป็นชาย 3,275 คน เป็นหญิง 3,321 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือ ทำไร่ ทำนา องค์การบริหารส่วนตำบลนาคำมีสมาชิกสภาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนและทำหน้าที่แทนประชาชนตอบสนองความต้องการของประชาชน การที่ประชาชนจะเลือกใครสักคนมาเป็นตัวแทนก็จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานว่าคนๆนั้นจะมาทำหน้าที่อะไรแทนตัวเอง

⁷มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, รวมกฎหมาย, อ่างแล้ว, หน้า 72.

ดังนั้นการศึกษาวิจัยเพื่อทราบความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ย่อมชี้ให้เห็นว่าประชาชนมีแนวความคิดพื้นฐานเช่นไรในการเลือกตัวแทนของตนเพื่อที่จะได้ทราบจุดเด่นจุดด้อยในการมาปรับพื้นฐานความรู้ของประชาชนและมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความรู้ของประชาชนซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาเป็นตัวแทนของตน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและการได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชน

1.2.2 เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

1.2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

1.3.1 เพศ มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.3.2 อายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.3.3 ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.3.4 อาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.3.5 รายได้ มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.3.6 ตำแหน่งทางสังคม มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.3.7 การได้รับข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

- 1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาได้แก่ หน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 7 ข้อ
- 1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตตำบลนาคำ อายุ 18 ปีขึ้นไป
- 1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พื้นที่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 ทำให้ทราบปัจจัยส่วนบุคคลและการได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชน
- 1.5.2 ทำให้ทราบความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ
- 1.5.3 ทำให้ทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

1.6 นิยามศัพท์

ความรู้ หมายถึง ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ได้แก่ 1) การเลือกประธานสภา รองประธานสภาและเลขานุการสภา 2) การเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 3) การให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา และร่างข้อบัญญัติต่างๆ 4) การควบคุมการปฏิบัติงานของนายก อบต. 5) การตั้งกระทู้ถามนายกอบต. หรือ รองนายกอบต. 6) การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปนายกอบต. โดยไม่มีการลงมติ 7) การขอเปิดประชุมวิสามัญ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขตตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 13 หมู่บ้าน

หน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม จนถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 เช่น การลงมติเลือกประธานสภา การลงมติร่างข้อบัญญัติตำบล การเสนอญัตติการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในหมู่บ้านจากเขตตำบลนั้นๆ เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ทำหน้าที่แทนประชาชน

การได้รับข่าวสารทางการเมือง หมายถึง ได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หอกระจายข่าว เป็นต้น

การเข้าร่วมประชุมสภา หมายถึง การเข้าร่วมประชุมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีประธานสภาเป็นผู้เรียกประชุมและมีหน้าที่ดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับ และจัดให้มีการประชุมสภาไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง การประชุมจะต้องมีสมาชิกสภามาเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

แผนพัฒนา หมายถึง การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาดำเนินการตามระเบียบ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการคือคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมเพื่อทราบถึงปัญหาความต้องการ ประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาต่อไป

ร่างข้อบัญญัติ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติตำบล เพื่อใช้บังคับในตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัตินำเสนอได้ก็แต่โดยคณะผู้บริหาร หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เข้าชื่อให้สภาพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เมื่อสภาและนายอำเภอให้ความเห็นชอบ นายก อบต.ลงชื่อ และประกาศเป็นข้อบัญญัติเพื่อบังคับใช้ต่อไป

การตั้งกระทู้ หมายถึง การตั้งกระทู้ถามนายกององค์การบริหารส่วนตำบลลงองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ประชุมเพื่อให้นายกแถลงข้อเท็จจริงในปัญหาที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่ต้องมีการลงมติ

การเสนอญัตติ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกสภาในที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมเห็นชอบ เช่น การเสนอญัตติทั่วไป

การขอเปิดประชุมวิสามัญ หมายถึง การขอเปิดประชุมที่นอกเหนือจากการประชุมสามัญแล้วเมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล นายก อบต. หรือสมาชิกสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอให้เปิดประชุมวิสามัญ โดยกำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีก จะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอก่อน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้ารวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมา นำเสนอเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยและกำหนดกรอบแนวคิด ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
- 2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.4 หน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการได้รับข่าวสาร
- 2.6 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

2.1.1 ความหมายของความรู้

พจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) ของ กู๊ด ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์ และข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่บุคคลเก็บรวบรวมสะสมไว้¹

พจนานุกรมเว็บสเตอร์ (The Lexicon Webster Dictionary) ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ในทำนองเดียวกันว่า ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า หรือเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของหรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์

---

¹ Good Carter V, **Dictionary of Education**, (New York : McGrall-Hill Book, 1973), p. 325 อ้างใน วัชร จุลคำลี, “ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระในรัฐธรรมนูญของนักศึกษาปริญญาโทต่อรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2540 ของนักศึกษาปริญญาโท”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2544 , หน้า 30.

หรือจากรายงาน การรับรู้ ข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลา”²

ประภาเพ็ญ สุวรรณ กล่าวว่ “ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำแนกได้ อาจโดยการฝึกฝนหรือจากการมองเห็นได้ยืนยันได้ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมายข้อเท็จจริงทฤษฎีกฎ โครงสร้างและวิธีการแก้ปัญหาเป็นต้น”³

อนันต์ ศรีโสภาก็กล่าวว่ “ความรู้ หมายถึง ความสามารถทางพุทธิปัญญา (Cognitive Domain) ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล”⁴

พลศักดิ์ บุเกตุ ให้ความหมายของความรู้ว่ “ความรู้ หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับ ข้อเท็จจริง เหตุการณ์การณ์ รายละเอียดต่างๆ ที่เกิดจากการสังเกต การศึกษาประสบการณ์ทั้งใน ด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสังคม ความรู้พื้นฐานหรือภูมิหลังของแต่ละกลุ่มที่บุคคลได้ จดจำหรือเก็บรวบรวมได้และสามารถแสดงออกมาในเชิงพฤติกรรมที่สังเกต หรือวัดได้โดย สามารถแบ่งระดับของความรู้ได้ 6 ระดับ คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์และการ ประเมินค่า”⁵

โยธิน ศันสนยุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน ได้ให้ความหมายของความรู้ว่ “ความรู้ หมายถึง กลุ่มข้อความ และข้อความในที่นี้มีความหมายกว้าง ไม่ได้หมายถึงเฉพาะกลุ่มข้อความที่เป็นภาษาพูด ภาษาเขียน หรือภาษาท่าทางที่เราพบเห็นอยู่โดยทั่วไปเท่านั้น แต่หมายรวมถึงกลุ่ม ข้อความที่เป็นสากล เช่น ภาษาคณิตศาสตร์ ภาษาคอมพิวเตอร์ เป็นต้น”⁶

---

²Webster, **The Lexicon Webster Dictionary**, (U.S.A. : The English Language Institute of America Inc, 1977), p 531.

³ประภาเพ็ญ สุวรรณ, **ทัศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2538), หน้า 10.

⁴อนันต์ ศรีโสภาก็, **การวัดและการประเมินผลการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทย วัฒนาพานิช, 2540), หน้า 13-14.

⁵พลศักดิ์ บุเกตุ, “ความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับบทบาทของ หัวหน้าส่วนราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พุทธศักราช 2540”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2543, หน้า 20.

⁶โยธิน ศันสนยุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน, **จิตวิทยาสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : สำนัก พิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2524), หน้า 2.

ทิตยา สุวรรณะชญ ให้ความหมายความรู้ไว้ว่า “ความรู้ คือ บรรดาข่าวสารต่างๆ แนวคิดต่างๆ รวมตลอดจนกระทั่งวิธีการต่างๆ อันที่จะได้มาซึ่งข่าวสารและความคิดนั้น นอกจากนี้ยังหมายถึง ความคิด ความเชื่อของชาวบ้านอีกด้วย และเสนอว่าความรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่มนุษย์ได้ค้นพบและสร้างขึ้นมาเป็นเครื่องมือประกอบการดำรงชีพและกำหนดวิถีชีวิต”⁷

ส่วนในทางสังคมศาสตร์ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข ได้อธิบายถึงความหมายของความรู้ไว้ว่า จากการที่มนุษย์ต้องประสบกับปรากฏการณ์ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม กล่าวคือ มนุษย์จะต้องพึ่งพาสังแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคม และรู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งที่มาจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มนุษย์จะต้องแสวงหาความรู้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจสาเหตุและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ต่อปรากฏการณ์ ความรู้ของมนุษย์ได้มีการพัฒนามากมาย และมีหลายระดับตามความสามารถและพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่

1) ความรู้ในทัศนะของบุคคลทั่วไป จะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามพื้นฐานและความสามารถของแต่ละบุคคล บุคคลทั่วไปในที่นี้หมายถึงประชาชนทั่วไปที่ประกอบอาชีพที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอน เช่น ชาวไร่ชาวนา พ่อค้า นักธุรกิจ ชาวบ้านทั่วไป และอื่นๆ บุคคลทั่วไปเหล่านี้มีทัศนะต่อความหมายของความรู้ที่เกิดจากความรู้และความเข้าใจ การถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากประเพณี แต่จะ 모르ถึงความหมายที่แท้จริง เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับประสบการณ์ทางธรรมชาติและทางสังคมของบุคคล ไม่สามารถที่จะเรียบเรียงเป็นความคิดรวบยอดได้

2) ความรู้ในทัศนะของนักวิชาการ มีลักษณะที่สามารถกล่าวเป็นความคิดรวบยอด มีลักษณะของนามธรรมเป็นส่วนมาก ความรู้ของนักวิชาการจึงต้องเป็นวิทยาศาสตร์ มีเหตุและผลสามารถพิสูจน์ได้ มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ นักวิชาการมักมีความสนใจที่จะค้นคว้าหาความรู้ อย่างมีระบบตามแขนงวิชาของตนเอง เพื่อนำความรู้ที่สร้างขึ้นเป็นหลักทฤษฎีต่อไป

3) ความรู้ในฐานะของนักปฏิบัติ ความหมายของความรู้ในทัศนะของนักปฏิบัติจะเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ทั้งทางธรรมชาติและสังคมที่อธิบาย

---

⁷ทิตยา สุวรรณะชญ, สังคมวิทยา, อ่างใน วาที ชายชาญ, “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตเลือกตั้งที่ 3 จ.ปราจีนบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2543, หน้า 10.

ได้ในลักษณะที่สามารถนำไปใช้ได้ เราอาจจะกล่าวได้ว่านักปฏิบัติเป็นบุคคลที่เชื่อมโยงระหว่างความรู้ของนักวิชาการและบุคคลทั่วไป เพื่อนำความรู้นั้นไปใช้ทำประโยชน์ต่อไป⁸

กล่าวโดยสรุป ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้างต่างๆ และข้อมูลรายละเอียดที่บุคคลเก็บรวบรวมสะสมเอาไว้ รวมทั้งบรรดาข่าวสาร สิ่งที่สำคัญ คือการที่จะนำเอาองค์ความรู้ต่างๆเหล่านั้นที่หามาได้และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น ความรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่มนุษย์ได้ค้นพบและสร้างขึ้นมาเป็นเครื่องมือเพื่อประกอบการดำรงชีพและกำหนดวิถีชีวิต ซึ่งจะเห็นได้ว่า ถ้าประชาชนในท้องถิ่นไม่มีความรู้หรือขาดความรู้ต่างๆดังกล่าวข้างต้นแล้ว โอกาสที่จะช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลก็จะเป็นเรื่องยาก

2.1.2 ระดับความรู้

Benjamin S. Bloom ได้แบ่งพฤติกรรมด้านความรู้หรือความสามารถทางด้านสติปัญญาเป็น 6 ระดับดังนี้

1) ความรู้ (Knowledge) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นถึงความจำในสิ่งที่มีประสบการณ์มาก่อน และการระลึกที่มีต่อความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่างๆ เป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ต่อกัน

2) ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญา ที่เกี่ยวกับการสื่อความหมายในส่วนที่การแปลความ การตีความ และการขยายความ

3) การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำสาระสำคัญต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ หรือสถานการณ์จริง

4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการพิจารณา แยกแยะวัตถุ หรือเนื้อหาออกเป็นส่วนปลีกย่อยที่มีความสัมพันธ์กันและการสืบเสาะความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ เพื่อดูว่าประกอบเข้าด้วยกันอย่างไร

5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่อยุ่เข้าด้วยกันให้เป็นเรื่องเดียวกัน เป็นเรื่องของกระบวนการส่วนต่างๆ ของเนื้อหาสาระเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ชัดเจน โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ภายใต้ขอบเขตของงานหรือปัญหาที่กำหนดให้

---

⁸สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, ลักษณะและปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรีชนบท, ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537, หน้า 2-5, (อัดสำเนา).

6) การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจ เกี่ยวกับค่านิยม ความคิด ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างโดยมีการกำหนดเกณฑ์เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน⁹

กล่าวโดยสรุป ความรู้เป็นการเรียนรู้ที่เน้นถึงความเข้าใจที่เกี่ยวกับการสื่อความหมาย ในส่วนที่ต้องการแปลความหมาย การตีความ การขยายความและวิเคราะห์พิจารณาแยกแยะวัตถุ หรือเนื้อหา ส่วนปลีกย่อย เพื่อดูว่าประกอบเข้ากันอย่างไร และเพื่อสร้างแบบหรือโครงสร้างที่ชัดเจนภายใต้ขอบเขตงานหรือปัญหาต่างๆที่จะนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆที่จะเกิดขึ้น โดยมีการกำหนดเกณฑ์ที่เป็นฐานความรู้ในการพิจารณา ตัดสิน เป็นสำคัญ

2.1.3 ประเภทของความรู้

นักปรัชญาในกลุ่มประจักษ์นิยมเชิงตรรก (Logical Empiricism หรือ Logical Positivism) ได้แยกประเภทของความรู้ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1) ความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ (Sciences) เป็นกลุ่มข้อความที่สามารถทดสอบได้ว่าถูกหรือผิด ซึ่งแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

(1) วิทยาศาสตร์เชิงวิเคราะห์ (Formal Sciences) ได้แก่ กลุ่มข้อความที่สามารถทดสอบความถูกผิดได้ โดยวิธีการทางตรรกวิทยาสถานะความถูกผิดของข้อความ จึงอาจจะไม่สอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริงได้ ความถูกผิดของข้อความขึ้นอยู่กับกลุ่มข้อความที่ยอมรับกัน โดยไม่ต้องมีการพิสูจน์คณิตศาสตร์และตรรกวิทยา จัดว่าเป็นวิชาในวิทยาศาสตร์เชิงวิเคราะห์

(2) วิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์ (Empirical Sciences) ได้แก่ กลุ่มข้อความที่สามารถทดสอบความถูกผิดได้ โดยใช้ประสาทสัมผัสที่มนุษย์มีอยู่ เช่น ใช้นาฬิกา ใช้หูฟัง หรือคลำด้วยมือ เป็นต้น วิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์ ยังแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

(2.1) วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Sciences) ซึ่งแบ่งย่อยออกไปได้อีกสองสาขา คือ วิทยาศาสตร์กายภาพ (Physical Sciences) กับวิทยาศาสตร์ชีวภาพ (Biological Sciences) และ

(2.2) วิทยาศาสตร์สังคม (Social Sciences)

---

⁹Benjamin S. Bloom, **Taxonomy of Education objective**, อ้างใน สุรเกียรติ ฐิตะฐาน, “ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2538, หน้า 34-36.

2) ความรู้ที่ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ (Non-sciences) เป็นกลุ่มข้อความที่ไม่สามารถทดสอบความถูกต้องเช่นเดียวกับวิทยาศาสตร์ได้ บางคนนิยมเรียกสาขาวิชาพวกที่ไม่ใช่วิทยาศาสตร์นี้ว่า มนุษยศาสตร์ (Humanities)¹⁰

ในทางสังคมศาสตร์ ปฟาณี จิตวัฒนา ได้แยกความรู้ออกเป็น 4 ด้าน คือ

(1) ทางด้านไสยศาสตร์ ซึ่งมีความลึกลับไม่สามารถอธิบายได้แจ้งชัดมนุษย์ใช้เพียงการคาดคะเนหรือเดาสุ่ม ความรู้ประเภทนี้มักเกี่ยวข้องกับการเชื่อโชคลางหรือผีสิง

(2) ความรู้จากประสบการณ์หรือสามัญสำนึก เป็นความรู้ที่ทุกคนเคยผ่านและรับความรู้สึกความเข้าใจในความรู้ต่างๆ ความรู้ดังกล่าวนี้บุคคลได้เริ่มมีขึ้นตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น ความรู้เกี่ยวกับอาการ ร้อนหนาว ความกลัว ความเศร้า ความสนุกสนาน เป็นต้น

(3) ความรู้แบบปรัชญา เป็นความรู้ที่มีความลึกซึ้งและสลับซับซ้อน โดยอาศัยการพินิจพิจารณา หรือใช้ความนึกคิดอย่างมีเหตุผลมีลักษณะเป็นนามธรรม

(4) ความรู้แบบวิทยาศาสตร์ เป็นความรู้ที่บุคคลได้รับการสั่งสอน และเรียนรู้ ทั้งทางด้านเนื้อหา (Body of knowledge) และวิธีการ (Methods) ในการศึกษา¹¹

ลาวัญย์ วิทยาอุทตติกุล ได้กล่าวถึง ความรู้ทางสังคมศาสตร์ แยกประเภทได้ดังนี้ คือ

1) ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง (Factual knowledge) หรือข้อเท็จจริง (Fact) หมายถึง ความรู้ที่เป็นข้อมูลเฉพาะอย่างเกี่ยวกับเหตุการณ์ สิ่งของ ผู้คน หรือปรากฏการณ์อื่น ที่บุคคลได้พบได้เห็น สัมผัสได้ หรือได้รับรู้โดยประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่ง มีลักษณะเป็นข้อมูลเบื้องต้น

2) ความรู้ที่เป็นมโนคติ (Conceptual knowledge) หรือมโนคติ (Concepts) เป็นแนวความคิดที่สรุปรวบยอดได้จากข้อเท็จจริงที่แสดงถึงความเข้าใจต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นข้อเท็จจริง

3) หลักการ (Generalization) เป็นแนวความคิดสรุป ซึ่งอาจเป็นกฎเกณฑ์หลักการที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติ หรือมโนคติตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป ที่อาจจะมีความสัมพันธ์ในเชิงเป็นเหตุเป็นผล หรือเป็นเงื่อนไขแก่กันในทางสนับสนุนและปฏิเสธ

4) ทฤษฎี (Theory) เป็นความรู้ที่ได้สรุปเป็นหลักการ และได้รับการทดสอบแล้ว¹²

¹⁰โยธิน คันสนุช และจุมพล พูลภัทรชีวิน, *จิตวิทยาสังคม*, อ่างแล้ว, หน้า 2.

¹¹ปฟาณี จิตวัฒนา, *สังคมวิทยา*, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2538), หน้า 3.

¹²ลาวัญย์ วิทยาอุทตติกุล, “ประเภทความรู้ในวิชาสังคมศาสตร์”, กรุงเทพมหานคร : บริษัท รุ่งกิจ การพิมพ์, 2536, หน้า 7, (อัคราณา).

กล่าวโดยสรุป ประเภทของความรู้แยกออกเป็นประเภทใหญ่ได้ 2 ประเภท คือ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และไม่ใช่วิทยาศาสตร์

ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เป็นสิ่งที่สามารถทดสอบได้ว่าถูกหรือผิด โดยวิธีการทางตรรกวิทยา ซึ่งจัดได้ว่าเป็นวิชาในวิทยาศาสตร์เชิงวิเคราะห์ หรือ การทดสอบความถูกต้องได้โดยใช้ประสาทสัมผัสที่มนุษย์มีอยู่ เช่น ใช้นิ้วตา หู ฟัง ฯลฯ จึงจัดได้ว่าเป็นศาสตร์เชิงประจักษ์วิทยา

ความรู้ที่ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถทดสอบความถูกต้องเช่นเดียวกับวิทยาศาสตร์ได้ เช่น ความรู้ทางด้านไสยศาสตร์ ความรู้ประเภทนี้มักเกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องโชคกลางหรือผีสิง หรือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์หรือสามัญสำนึกที่ทุกคนเคยผ่านและรับรู้ในความรู้ นั้น ตั้งแต่เกิดจนตาย รวมทั้งความรู้ที่บุคคลได้รับการสั่งสอนเรียนรู้จากผู้อื่นหนึ่งสู่อีกคนหนึ่ง ทั้งทางเนื้อหา วิธีการและวิถีแห่งความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น

2.1.4 หน้าที่หลักของความรู้

สุวรรณ บัวทวน กล่าวว่าหน้าที่หลักของความรู้ หมายถึง จุดประสงค์ของความรู้หรือองค์ความรู้จะทำหน้าที่หลักอยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ

1) ทำหน้าที่อธิบาย (Explanation) ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

การอธิบาย เกิดจากความรู้ที่มุ่งอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมหรือปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้น ลักษณะของการอธิบายแยกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน

(1) การอธิบายในลักษณะที่เป็นสากล (Universal) เป็นการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในลักษณะทั่วไป โดยไม่มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดใดๆ เข้ามาควบคุม สามารถอธิบายได้ทุกเวลาและสถานที่

(2) การอธิบายภายใต้เงื่อนไข (Conditioned) เป็นการอธิบายปรากฏการณ์ ที่มีข้อจำกัดหรือข้อกำหนดบางประการเข้ามาควบคุมในการอธิบายนั้น เช่น “เขาสอบตกเพราะไม่เอาใจใส่การเรียน”

2) ทำหน้าที่คาดการณ์ (Predication) ผลที่จะเกิดตามมา

การคาดการณ์ เกิดจากความรู้ที่จะเป็นสิ่งที่บ่งบอกให้เราทราบว่า ภายหลังจากเกิดปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว จะมีปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์อะไรที่ติดตามมา การคาดการณ์แยกได้เป็น 2 ลักษณะด้วยกันคือ

(1) การคาดการณ์ในลักษณะที่แน่นอน (Certainly) เป็นลักษณะการคาดการณ์ที่จะบอกผลที่จะเกิดตามมาได้อย่างถูกต้อง

(2) การคาดคะเนในลักษณะมีความน่าจะเป็น (Probability) เป็นการคาดการณ์จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ผลที่จะเกิดติดตามมามีทางเป็นไปได้หลายทาง¹³

กล่าวโดยสรุปหน้าที่หลักของความรู้ เป็นจุดประสงค์ของความรู้หรือองค์ความรู้จะทำหน้าที่หลักในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นและทำหน้าที่ คาดการณ์ ผลที่จะเกิดขึ้นตามมา การอธิบาย เกิดจากความรู้ที่มุ่งอธิบายในลักษณะที่เป็นสากล เป็นการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในลักษณะทั่วไป โดยไม่มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดใดๆ ซึ่งสามารถอธิบายได้ทุกเวลาและสถานที่ รวมถึงการอธิบายที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่มีข้อจำกัดหรือข้อกำหนดบางประการเข้ามาควบคุมในการอธิบายนั้น

การคาดการณ์ เกิดจากความรู้ที่จะเป็นสื่อบ่งบอกให้เราทราบว่า ภายหลังจากปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว การคาดการณ์ที่จะบอกผลที่จะเกิดตามมาได้อย่างถูกต้อง หรือที่เรียกว่าการคาดการณ์ในลักษณะที่แน่นอนและการคาดการณ์หรือการคาดคะเนในลักษณะที่มีความน่าจะเป็น จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ผลที่จะเกิดตามมามีทางที่จะเป็นไปได้หลายทางซึ่งถือตามหลักความน่าจะเป็น

2.1.5 การวัดความรู้

UNESCO กล่าวว่า การวัดความรู้จะต้องวัดพฤติกรรมในสิ่งต่างๆ ดังนี้

1) ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการจำ ซึ่งอาจแสดงออกในรูปของการจำได้ การระลึกได้ ในส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ กระบวนการ แนวความคิด และทฤษฎี

2) ความสามารถในการตีความ และความเข้าใจในเนื้อหาสาระ เมื่อปรากฏอยู่ในรูปตาราง แผนภูมิ สัญลักษณ์ หรือรูปแบบอื่นๆ

3) ความสามารถในการประยุกต์ วิเคราะห์ สรุป และประเมินค่าจากเนื้อหาสาระในสถานการณ์ต่างๆ¹⁴

¹³สุวรรณ บัวทวน, **สังคมศาสตร์เบื้องต้น**, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538), หน้า 12.

¹⁴Unesco, “Environmental Education in Asia and Pacific”, **Bulletin**, No. 22 : 43-44.

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ์ กล่าวว่า การวัดความรู้เป็นการวัดสมรรถภาพของสมอง ด้วยการระลึกออกของความจำเกี่ยวกับเรื่องราว ประสบการณ์ การเรียนรู้ เคยเห็น โดยใช้เครื่องมือแบบทดสอบซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) แบบทดสอบปฏิบัติ เป็นการทดสอบด้วยการลงมือกระทำจริงๆ เช่น การแสดงละคร การช่างฝีมือ เป็นต้น

2) แบบทดสอบเขียนตอบ เป็นแบบทดสอบที่ใช้ทั่วไป ซึ่งใช้กระดาษ ดินสอ และปากกาเป็นอุปกรณ์ช่วยตอบโดยที่ผู้ตอบต้องตอบทั้งหมด

3) แบบทดสอบปากเปล่า ทดสอบโดยพูดแทนการเขียน¹⁵

ไพศาล หวังพานิช ได้แบ่งข้อคำถามในการวัดความรู้ออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามละเอียดในเนื้อหาข้อเท็จจริงต่างๆ ของเรื่องราวทั้งหลาย ได้แก่ ความหมายของคำศัพท์ นิยาม กฎ ข้อเท็จจริงและรายละเอียด

2) ถามความรู้ในวิธีการดำเนินการ เป็นการถามวิธีปฏิบัติต่างๆ แบบแผน ประเพณี ขั้นตอนการปฏิบัติทั้งหลาย

3) ถามความรู้รวบยอด เป็นการถามเกี่ยวกับข้อสรุปและหลักการซึ่งได้จากการสรุปเนื้อหาของหลักวิชา ทฤษฎี และโครงสร้าง¹⁶

กล่าวโดยสรุป ตามแนวคิดดังกล่าวข้างต้น การวัดความรู้เป็นการวัดสมรรถภาพของสมองด้วยการระลึกออกของความจำที่เกี่ยวกับเรื่องราว ประสบการณ์ โดยใช้เครื่องมือหรือแบบทดสอบดังนี้ แบบทดสอบเชิงปฏิบัติ เป็นการทดสอบด้วยการลงมือกระทำจริงๆ และแบบสอบถามที่ใช้กันโดยทั่วไปโดยที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องตอบทั้งหมด รวมทั้งการทดสอบแบบปากเปล่า โดยการพูดแทนการเขียนแบบสอบถามด้วย นอกจากการวัดความรู้ดังที่กล่าวมาแล้ว ความรู้ หมายถึง การรับรู้ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ เหตุการณ์และรายละเอียดต่างๆ ที่เกิดขึ้น จากการศึกษา การศึกษา รายงานหรือประสบการณ์โดยทำหน้าที่อธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้เกิดความเข้าใจสาเหตุและสามารถแก้ไขปัญหาได้ ตามพื้นฐานและความสามารถของแต่ละบุคคล ดังนั้นจึงต้องมีการทดสอบความรู้ของประชาชนในท้องถิ่นของตนว่ามีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ว่า

¹⁵บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ์, ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เรื่องอักษร, 2539), หน้า 25.

¹⁶ไพศาล หวังพานิช, การวัดผลการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2536), หน้า 25.

มีความรู้และความเข้าใจ มากน้อยเพียงใด โดยการทำแบบสอบถามหรือแบบทดสอบดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นอาจใช้แบบสอบถามหรือแบบทดสอบที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.2.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเองมีความหมายและความสำคัญ ในทางการปกครองที่ประชาชนจะได้เข้ามีส่วนร่วม ตามครรลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงและได้มีสิทธิบารมีให้ทราบถึงคำจำกัดความไว้ดังนี้

การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองโดยวิธีการซึ่งหน่วยการปกครองในท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ปกครอง โดยอิสระและความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้ โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง แต่ทั้งนี้การปกครองท้องถิ่นยังอยู่ได้บังคับบัญชาด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศอยู่ มิใช่ว่าได้กลายเป็นรัฐอธิปไตยไป¹⁷

วิญญู อังคนารักษ์ กล่าวว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายท้องถิ่นให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการ ส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลตรงกับ ความประสงค์ของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร”¹⁸

ชูศักดิ์ เทียงตรง กล่าวว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานทางการปกครองที่เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจ

¹⁷ไพโรจน์ บุญผูก, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539), หน้า 15.

¹⁸วิญญู อังคนารักษ์, “แนวความคิดในการกระจายอำนาจปกครองท้องถิ่น”, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539, (อัคราณา).

ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหาร ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย”¹⁹

ประธาน คงฤทธิศึกษาการ กล่าวว่า “การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่มีผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง”²⁰

อุทัย หิรัญโต กล่าวว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การเมืองการปกครองในระดับต่ำกว่ารัฐบาลซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมาย และมีอำนาจเพียงพอที่จะทำกิจการในท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บภาษี เจ้าหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าว อาจได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งโดยท้องถิ่นก็ได้”²¹

ประหยัด หงษ์ทองคำ กล่าวว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล ให้มีสิทธิที่จะดำเนินการปกครองตนเอง และเพื่อให้การปกครองตนเองสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์การปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ มีงบประมาณรายรับรายจ่ายเป็นของตนเองด้วย การมีประสิทธิภาพปกครองตนเองของประชาชนนั้น หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ มีสิทธิที่จะเข้ามา มีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองของท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ภายใต้เงื่อนไขและขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น มีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นมีสิทธิที่จะเลือกตั้งตัวแทนของตนเองเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่างๆ ของท้องถิ่น มีสิทธิที่จะแสดงประชามติ เพื่อถอดถอน (Recall) เจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นที่ประชาชนเลือกตั้งเข้าไป มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นรับไว้พิจารณาประกอบการ

¹⁹ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538), หน้า 13.

²⁰ประธาน คงฤทธิศึกษาการ, ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2535), หน้า 7.

²¹อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนส โตร์, 2537), หน้า 4.

ตัดสินใจในกิจการต่างๆ ของท้องถิ่น หรือการมีส่วนร่วม โดยการเป็นกรรมการต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”²²

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือรูปแบบการปกครองที่รัฐมุ่งกระจายอำนาจให้คนในชุมชนหนึ่งจัดเป็นรูปแบบการปกครองโดยตราเป็นกฎหมายมีอาณาเขตพื้นที่ชัดเจนมีฐานะเป็นนิติบุคคลและให้หน่วยการปกครองนั้นมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมและมีขอบเขตตามความสามารถของท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเองโดยให้มีการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเองเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ภายใต้ความดูแลของรัฐบาลกลาง

2.2.2 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นได้ดังนี้

- 1) เป็นองค์กรนิติบุคคล จัดตั้งโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาลแห่งชาติมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอนมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับควบคุมให้การปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ
- 2) มีการเลือกตั้งสมาชิกองค์การ หรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองของประชาชนเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง
- 3) มีอิสระในการปกครอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ
- 4) มีงบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป
- 5) ยังอยู่ในความดูแลของรัฐเมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม

²²ประหยัด หงษ์ทองคำ, การพัฒนาทางการเมืองโดยยกกระบวนการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพาพาส, 2539), หน้า 37-38.

การมีอิสระในการดำเนินงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น มิได้หมายความว่า มีอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป²³

สรุปได้ว่า หากพิจารณาองค์ประกอบขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเห็นว่ามีอยู่ครบ กล่าวคือ การปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ องค์ประกอบที่เกิดขึ้นมีกฎหมายรองรับเป็นนิติบุคคล มีพื้นที่แน่นอนชัดเจนตามเขตตำบลมีสมาชิกสภา อบต.มาจากการเลือกตั้ง มีงบประมาณ มีบุคลากรเป็นของตนเอง มีอิสระในขอบเขตของกฎหมาย และส่วนกลางมอบให้ราชการส่วนภูมิภาคเป็นผู้กำกับดูแล องค์ประกอบทั้งหมดนี้มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายในการจัดตั้งและดำเนินการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักการตามพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ประกอบด้วยหมวดการจัดตั้ง อบต. โครงสร้างและองค์ประกอบการบริหารงาน อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การเลือกตั้งสมาชิกสภา การประชุมและการกำกับดูแล มาสร้างเป็นแบบทดสอบเลือกตอบว่า ถูกหรือผิด เพื่อวัดความรู้

2.2.3 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

จากแนวคิดในการปกครองท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐ ในการที่จะรักษาความมั่นคงของรัฐและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ และสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ดังนี้

1) การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวพันในการปกครองท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย จะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในที่สุด²⁴

²³อนันต์ อนันตกุล, การปกครองท้องถิ่นของไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539), หน้า 10.

²⁴ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538), หน้า 6-7.

ประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม ส่วนผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่นนับได้ว่าเป็นผู้นำท้องถิ่น จะได้ใช้ความรู้ ความสามารถบริหารงานท้องถิ่นเกิดความคุ้นเคย มีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประเทศต่อไป

2) การปกครองท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self-Government) หัวใจของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่ง ก็คือ การปกครองตนเองไม่ใช่การสั่งการจากส่วนกลาง การปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง นอกจากจะได้รับการเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน ผู้บริหารท้องถิ่นจึงมักต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่างๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของท้องถิ่น ประชาชน จะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหาและช่วยแก้ไขปัญหาลงท้องถิ่นตนเอง²⁵

การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หรือการกระจายอำนาจในระดับต่ำสุด คือ รากแก้ว ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตย มีหลายองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบสำคัญยิ่งขาด อันหนึ่งคือ การขาดรากฐานในท้องถิ่น

3) การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง ซึ่งเป็นหลักการ กระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ในการบางเบาภาระของรัฐบาลกลางเนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้

(1) ภารกิจของรัฐบาลกลางมีอยู่อย่างกว้างขวางและนับวันจะขยายเพิ่มขึ้น

(2) รัฐบาลมีอาจดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงเพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริหาร โครงการในท้องถิ่นด้วยรูปแบบเหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

²⁵อนันต์ อนันตกุล, การปกครองท้องถิ่นของไทย, อ่างแล้ว, หน้า 6-7.

(3) กิจกรรมบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะของท้องถิ่นนั้นไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น และไม่มีส่วนได้เสียต่อประเทศโดยส่วนรวมจึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง

ดังนั้น หากไม่มีองค์กรปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลกลางจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่างและไม่แน่ใจว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นถูกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ ไม่เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่นๆ หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่นเพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลกลางก็จะผ่อนคลายเป็นไป รัฐบาลกลางจะมีหน้าที่เพียงแต่จะควบคุมดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้น

การแบ่งเบาภาระให้ท้องถิ่นดำเนินการ จะทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องสำคัญหรือกิจการใหญ่ๆ ระดับชาติ อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่างๆ ที่รวมอยู่ส่วนกลางจะลดน้อยลง ความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากยิ่งขึ้น

(4) การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการและปัญหาข้อย่อมต่างกันออกไป การให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นภายในท้องถิ่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

(5) การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำองค์กรปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตนและยังฝึกฝนทักษะทางการเมืองการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

(6) การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบทที่ผ่านมา ยังมีอุปสรรคสำคัญอันหนึ่งคือการมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมพัทธ์ผลนั้น จะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเองซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มิฉะนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะ “หยิบยื่นยัดใส่หรือกึ่งหยิบยื่นยัดใส่” เกิดความคาดหวังว่าทุกปีจะมี

“ลาภลอย” แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่นกลับสร้างลักษณะการพัฒนาพึ่งพาไม่ยอมช่วยตนเอง อันเป็นผลทางลบต่อการพัฒนาประชาธิปไตย²⁶

กล่าวโดยสรุป หน่วยการปกครองท้องถิ่นได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลของกฎหมาย และหน่วยการปกครองท้องถิ่น นั้นๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคลจะต้องไม่อยู่ในการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตน ตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

2.2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 9 ได้บัญญัติในเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้หลายประการ เช่น มาตรา 282 บัญญัติว่า รัฐจะต้องให้ความอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น มาตรา 283 บัญญัติว่าท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิได้รับจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศ มาตรา 284 บัญญัติว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ มาตรา 285 บัญญัติว่า องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง

2) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ โดยส่งเสริมให้มีการจัดองค์กรปกครองท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนและกำหนดให้มีการปกครองท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล (ปัจจุบันยกฐานะเป็นเทศบาลแล้ว) กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ รายละเอียดในการจัดระเบียบการปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ โดยเฉพาะ

3) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้ เฉลี่ยติดต่อกัน 3 ปีไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาทโดยทำเป็นประกาศ

---

²⁶ลิจิต ชีรเวคิน, การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพรวพิทยา, 2535), หน้า 3-4.

กระทรวงมหาดไทยและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมุ่งหวังจะให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับส่วนล่างที่แพร่ขยายไปทุกตำบล เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตนเอง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งได้บัญญัติให้สภาตำบลที่มีรายได้โดยรวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาทและกฎหมายกำหนดให้สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประชากรไม่ถึง 2,000 คน ต้องยุบรวมพื้นที่เข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันนอกจากสภาตำบลที่มีสภาพพื้นที่เป็นเกาะหรืออยู่ห่างไกลไม่สามารถติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นได้สะดวกให้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบล กฎหมายได้กำหนดไว้ทั้ง โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ รายได้ และรายจ่ายตลอดจนการกำกับดูแลการปฏิบัติงานไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ดังนี้

2.3.1 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งโครงสร้างออกเป็น 2 ฝ่าย ประกอบด้วย

2.3.1.1 โครงสร้างฝ่ายสภา (ฝ่ายนิติบัญญัติ)

องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งราษฎรเลือกตั้งโดยตรง สภา อบต. ประกอบด้วยสมาชิกสภา อบต. จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ในกรณีที่เขต อบต. ใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน สภา อบต. นั้นประกอบด้วยสมาชิกสภา อบต. จำนวน 6 คน และในกรณีที่เขต อบต. ใดมีเพียง 2 หมู่บ้าน สภา อบต. นั้น ประกอบด้วยสมาชิกสภา อบต. จำนวนหมู่บ้านละ 3 คน มีอายุคราวละ 4 ปี

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงสร้างประกอบด้วย

1) ประธานสภา อบต.

(1) สภา อบต. มีประธานสภา อบต. 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบล ให้นายอำเภอแต่งตั้งตามมติ ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ดำรงตำแหน่งจนครบ อายุของสภา อบต. หรือมีการยุบสภา อบต.

(2) อำนาจหน้าที่ของประธานสภา อบต.

ประธานสภา อบต. มีหน้าที่ดำเนินการประชุมและดำเนินกิจการอื่นให้เป็นไปตาม ข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(2.1) ดำเนินกิจการของสภา อบต. ตามที่กฎหมายกำหนด

(2.2) เป็นประธานของที่ประชุมสภา อบต. เว้นแต่ในขณะที่ยกกล่าวอภิปราย สนับสนุนหรือคัดค้านญัตติในที่ประชุมสภา อบต.

(2.3) บังคับบัญชาการงานในสภา อบต.

(2.4) รักษาความสงบเรียบร้อยในสภา อบต.

(2.5) เป็นผู้แทนสภา อบต. ในกิจการภายนอก

(2.6) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือตามที่กำหนดไว้ใน ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น

(3) การพ้นจากตำแหน่งของประธานสภา อบต. มีดังนี้

(3.1) ครบอายุของสภา อบต. หรือมีการยุบสภา อบต.

(3.2) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

(3.3) สิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภา อบต.

(3.4) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะกระทำการฝ่าฝืนต่อความ สงบเรียบร้อย หรือ สวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วย อำนาจหน้าที่และนายอำเภอสอบสวนแล้วปรากฏว่ามีพฤติกรรมเช่นนั้นจริง

ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามข้อ(3.4) จะดำรงตำแหน่ง ประธานสภา อบต. หรือรองประธานสภา อบต. อีกไม่ได้ตลอดอายุของสภา อบต. นั้น

2) รองประธานสภา อบต.

(1) สภา อบต. มีรองประธานสภา อบต. 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภา อบต. ให้นายอำเภอแต่งตั้งตามมติของสภา อบต. ดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภา อบต. หรือมีการยุบสภา อบต.

(2) หน้าที่ของรองประธานสภา อบต. มีดังนี้

(2.1) ช่วยประธานสภา อบต. ปฏิบัติการตามหน้าที่และกระทำกิจการตามที่ ประธาน สภา อบต. มอบหมาย

(2.2) ในกรณีที่ไม่มีประธานสภา อบต. หรือประธานสภา อบต. ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ให้รองประธานสภา อบต. ปฏิบัติหน้าที่แทน

(2.3) เป็นประธานที่ประชุมสภา อบต. ถ้าประธานสภา อบต. ซึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมครั้งนั้นสั่งปิดประชุมก่อนหมดระเบียบวาระการประชุม แต่มีสมาชิกสภา อบต. อยู่ในที่ประชุมครบองค์ประชุมและสมาชิกสภา อบต. จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภา อบต. เท่าที่มีอยู่ในที่ประชุมเสนอให้เปิดประชุม โดยให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมนั้นต่อไปจนกว่าจะหมดระเบียบวาระการประชุม หรือสภา อบต. จะได้มีมติให้ปิดประชุม

(2.4) การพ้นจากตำแหน่งของรองประธานสภา อบต. เหมือนกับการพ้นจากตำแหน่งของรองประธานสภา อบต.

3) เลขานุการสภา อบต.

(1) สภา อบต. มีเลขานุการสภา อบต. 1 คน โดยให้สภา อบต. เลือกปลัด อบต. หรือสมาชิกสภา อบต. คนหนึ่งเป็นเลขานุการสภา อบต. ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ อันจะเป็นประโยชน์ต่อสภา อบต.

(2) เลขานุการสภา อบต. มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและจัดการประชุมและงานอื่นใดตามที่ประธานสภา อบต. มอบหมาย และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2547 ได้กำหนดให้เลขานุการสภา อบต. มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(2.1) แจ้งนัดประชุมสภา อบต. ตามคำสั่งของประธานสภา อบต.

(2.2) ชี้แจงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการหรือแนวทางปฏิบัติซึ่งเกี่ยวกับกิจการของ อบต. ต่อที่ประชุมสภา อบต.

(2.3) ช่วยเหลือประธานสภา อบต. จัดทำระเบียบวาระการประชุมสภา อบต.

(2.4) เชิญประธานสภา อบต. ชำครวปฏิบัติหน้าที่

(2.5) จัดทำรายงานการประชุมสภา อบต.

(2.6) เก็บรักษาข้อมูลข่าวสาร หรือเอกสารของสภา อบต. แต่จะเปิดเผยได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากประธานสภา อบต.

(2.7) ช่วยเหลือประธานสภา อบต. ในการควบคุมการนับคะแนนเสียง

(2.8) ช่วยเหลือประธานสภา อบต. ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสภา อบต.

(2.9) หน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น หรือกระทำกิจการอื่นตามที่ประธานสภา อบต. มอบหมาย

ในการประชุมสภา อบต. ครั้งใด ถ้าไม่มีเลขานุการ อบต. หรือมีแต่ไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สภา อบต. เลือกสมาชิกสภา อบต. คนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการสภา อบต.ชั่วคราว

(2.10) การพ้นจากตำแหน่งของเลขานุการสภา อบต. มีดังนี้

- (1) เมื่อครบอายุของสภา อบต. หรือเมื่อมีการยุบสภา อบต.
- (2) สภา อบต. มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง²⁷

2.3.1.2 อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- 3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายก อบต. ให้เป็นไปตาม กฎหมาย นโยบาย และแผนพัฒนาอบต. ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ²⁸

2.3.1.3 โครงสร้างฝ่ายบริหาร

โครงสร้างฝ่ายบริหารประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยตรงรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการคณะผู้บริหารมาจากการแต่งตั้งคณะทำงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารดำรงตำแหน่งในวาระคราวละ 4 ปี

คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

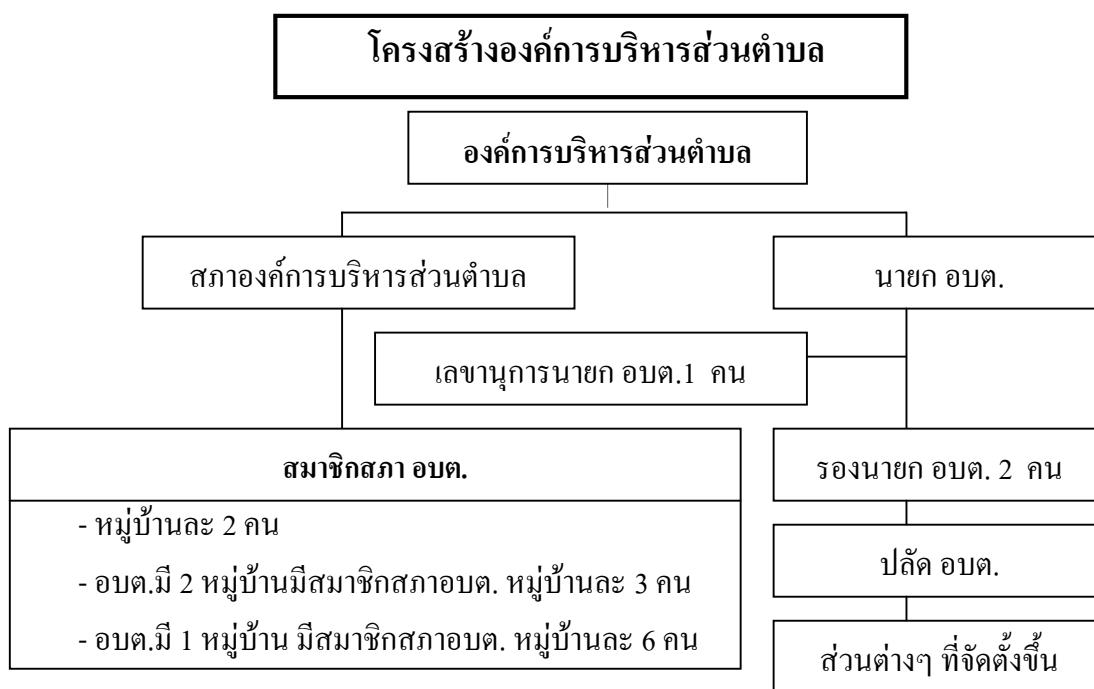
- 1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน
- 2) รองนายก 2 คน
- 3) เลขานุการ 1 คน

ในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีพนักงานส่วนตำบลเป็นของตนเอง และอาจแบ่งการบริหารงานออกเป็น

²⁷ มุฉินธิสังเสริมการปกครองท้องถิ่น, อบต.ของเรา : ท้องถิ่นของเรา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิพิธการพิมพ์จำกัด, 2548), หน้า 18-20.

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15.

- 1) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) ส่วนต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจร้องขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้
คณะผู้บริหารมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
  - 1) บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
  - 2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ
  - 3) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงิน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบ อย่างน้อยปีละสองครั้ง
  - 4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย²⁹

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตาม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

²⁹ เรื่องเดียวกัน.

2.3.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546

1) มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

2) มีหน้าที่ต้องทำในเขต อบต. ดังต่อไปนี้ (มาตรา 67)

(1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอย

และสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(7) ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือ

บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

3) องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (มาตรา 68)

(1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร

(2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

(4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

(5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

(6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

(7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

(8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

(9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

(11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

(12) การท่องเที่ยว

(13) การผังเมือง

4) อำนาจหน้าที่ของ อบต. ตามข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของ กระทรวง ทบวง กรม หรือ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใดๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบลแต่ต้องแจ้งให้ อบต. ทราบล่วงหน้าตามสมควรหากอบต. มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้นำความเห็นของ อบต. ไปประกอบการพิจารณา ดำเนินกิจการนั้นด้วย

5) การปฏิบัติงาน ตามอำนาจหน้าที่ ของ อบต. ต้องเป็นไป เพื่อประโยชน์สุขของ ประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา อบต. การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การ ประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

6) มีสิทธิได้รับทราบข้อมูล และข่าวสารจากทางราชการ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน กิจการ ของทางราชการในตำบล

7) อาจออกข้อบัญญัติ อบต. เพื่อใช้บังคับในเขต อบต. ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อ กฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของ อบต. ในการนี้ จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกิน 1,000 บาท

8) อาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการของ อบต. เป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม

9) อาจทำกิจการนอกเขต อบต. หรือร่วมกับสภาตำบล อบต. อบจ. หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้³⁰

2.4 หน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.4.1 คุณสมบัติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

บุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา อบต. ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- 1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- 2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 27-29.

3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในหมู่บ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี จนถึงวันสมัครรับเลือกตั้งนอกจากนั้นยังสามารถนำหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ หรือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ที่เสียภาษีให้กับ อบต. ที่สมัครรับเลือกตั้งนั้น เป็นเวลาติดต่อกัน 3 ปี นับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งมาใช้เป็นหลักฐาน ในการสมัครแทนการมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านได้

ลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา อบต. ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มีดังนี้

- 1) ดิคาเสพติดให้โทษ
- 2) เป็นบุคคลล้มละลาย
- 3) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่
  - (1) วิกลจริต หรือ จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
  - (2) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช หรือ
  - (3) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- 4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาล
- 5) ได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป และได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- 6) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิด ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึงห้าปี นับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี
- 7) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริต และประพฤติมิชอบในวงราชการ
- 8) เคยต้องคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- 9) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณีมายังไม่ถึงห้าปี นับถึงวันเลือกตั้ง
- 10) อยู่ในระหว่างเสียสิทธิ สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา 37 หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
- 11) เคยถูกคณะกรรมการเลือกตั้งสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมายังไม่ถึงหนึ่งปี นับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งอันเนื่องมาจากกระทำการโดยไม่สุจริตตามพระราชบัญญัตินี้หรือ

กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับเลือกตั้งหรือรับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต

12) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารท้องถิ่น

13) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

14) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

15) เป็นพนักงาน หรือ ลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือเป็นเจ้าของที่ดินของรัฐ

16) เป็นกรรมการ การเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา

17) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรม ในทางทุจริต หรือ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือเลขานุการ หรือที่ปรึกษาของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง³¹

2.4.2 การดำรงตำแหน่งและการสิ้นสุดสมาชิกภาพ

สมาชิกสภา อบต. มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขต อบต. นั้น ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา อบต. ประกอบด้วย สมาชิกสภา อบต. จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ในกรณีที่เขตอบต.ใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน สภา อบต. นั้น ประกอบด้วยสมาชิกสภา อบต. จำนวน 6 คน และในกรณีที่เขตอบต.ใดมีเพียง 2 หมู่บ้าน สภา อบต. นั้น ประกอบด้วยสมาชิกสภา อบต. จำนวนหมู่บ้านละ 3 คน สมาชิกสภาของสมาชิกสภา อบต. สิ้นสุดในกรณี ดังต่อไปนี้

1) ถึงคราวออกตามอายุของสภา อบต. หรือมีการยุบสภา อบต.

2) ตาย

3) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

4) ขาดประชุมสภา อบต. สามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15-17.

- 5) มิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันเกิน 6 เดือน
- 6) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ อบต. นั้นเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่ อบต. นั้น หรือที่ อบต. นั้นจะกระทำ
- 7) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้างต้น
- 8) สภา อบต. มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีอุปสรรคในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่ อบต. หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภา อบต. โดยมีสมาชิกสภา อบต. จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภา อบต. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภา อบต. พิจารณาและมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภา อบต. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ถ้าสภา อบต. ผู้นั้นมิได้อุทธรณ์หรือโต้แย้งมติของสภา อบต. ภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้ง ให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ครบระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งดังกล่าว

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภา อบต. ผู้ใดสิ้นสุดลงตามข้อ (8) ผู้นั้นอาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งมติของสภา อบต. ไปยังนายอำเภอได้ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่รับทราบมติของสภา อบต. โดยระบุข้ออุทธรณ์หรือข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายประกอบด้วย และให้นายอำเภอสอบสวนและวินิจฉัยให้เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์หรือโต้แย้ง คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้เป็นที่สุด

9) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขต อบต.ใด มีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาอบต.ผู้ใด ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป กฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภา อบต. ผู้ใดสิ้นสุดลงตามข้อ (4) (5) (6) (7) ให้นายอำเภอสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภา อบต. สิ้นสุดลงตาม ข้อ (9) พร้อมกันทั้งหมดให้ถือว่าเป็นการยุบสภา อบต.³²

2.4.3 หน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

³² เรื่องเดียวกัน, หน้า 17-18.

1) ใช้สิทธิในการเลือกประธานสภา รองประธานสภาและเลขานุการสภา พร้อมทั้งอาจได้รับการเลือกให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้

2) เข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีการกำหนดสมัยประชุมสภา 2 สมัย แต่ไม่เกิน 4 สมัย ในแต่ละปีงบประมาณ

3) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และพิจารณาให้ความเห็นชอบ ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

4) ควบคุม การปฏิบัติงาน ของนายก อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมาย

5) มีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายก อบต.หรือรองนายกอบต.ในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

6) เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปนายก อบต. โดยไม่มีการลงมติ ด้วยจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภา อบต. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

7) เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ของ อบต. สมาชิกสภา อบต. จำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งอาจยื่นคำร้องต่อนายอำเภอ ขอเปิดประชุมวิสามัญได้ถ้าเห็นสมควร³³

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ต้องมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ การเลือกประธานสภา การเข้าร่วมประชุม การให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา การควบคุมการปฏิบัติงาน การตั้งกระทู้ การเสนอญัตติและการขอเปิดประชุมวิสามัญ

2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการได้รับข่าวสาร

2.5.1 ความหมาย

การติดต่อสื่อสาร (Communication) มาจากภาษาละตินว่า “Communis” ซึ่ง หมายถึง “Common” หรือ “Commoness” ในภาษาอังกฤษ และมีความหมายในภาษาไทยว่าร่วมกัน หรือความเหมือนกัน ดังนั้นการติดต่อสื่อสารการสร้างความเหมือนกันหรือร่วมกันในบางสิ่งบางอย่างกับผู้อื่น หรือสร้างความร่วมมือกันระหว่างผู้ให้กับผู้รับ ผู้ให้ก็คือ ผู้ที่ทำการสื่อสาร

ความหมายของการสื่อสารแบ่งได้ดังนี้ คือ

1) การสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

2) การสื่อสารเป็นกระบวนการเคลื่อนที่ไปข้างหน้าย้อนกลับมาอีกไม่ได้

³³มูลนิธิส่งเสริมการปกครอง, **รวมกฎหมาย**, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บริษัทพิชการพิมพ์ จำกัด, 2547), หน้า 72-79.

- 3) การสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหวในความคิด
- 4) การสื่อสารเป็นกระบวนการที่จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนนี้
  - (1) การปฏิสัมพันธ์ภายในตัวบุคคล
  - (2) การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- 5) การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ต้องมีบริบท

การสื่อสาร คือ เหตุการณ์ที่ต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 5 ชนิด ที่เกิดขึ้นตามลำดับ ดังนี้

- (1) ผู้ส่งหรือผู้สร้าง
- (2) สิ่งเร้าในรูปของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์
- (3) ถูกส่งไปยัง
- (4) ผู้รับสิ่งเร้าอย่างน้อย 1 คน
- (5) ผู้รับสิ่งเร้าตอบสนองด้วยความพินิจพิเคราะห์

การสื่อสารจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้รับสิ่งเร้าได้ตอบสิ่งเร้า ที่ผู้ส่งสิ่งเร้าส่งมาให้รูปของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ จนกระทั่งเกิดสหสัมพันธ์ระหว่างการโต้ตอบ ต่อสิ่งเร้าที่ผู้ส่งหวังจะได้รับตอบสนองจากผู้รับสิ่งเร้าและการโต้ตอบต่อสิ่งเร้าได้ตอบไปจริงๆ³⁴

กล่าวโดยสรุป การรับรู้ข่าวสารคือ กระบวนการส่งผ่านความหมายในรูปแบบต่างๆ จากผู้ให้ข่าวสารไปยังผู้รับข่าวสาร โดยอาศัยสื่อกลางต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความสนใจ ร่วมกันระหว่างผู้ให้ข่าวสารและผู้รับข่าวสาร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ให้ข่าวสารเป็นสำคัญว่าจะต้องการจะให้ผู้รับข่าวสารรับรู้ในลักษณะใด

2.5.2 องค์ประกอบของการสื่อสาร

เสถียร เขยประดับ อธิบายว่า โดยปกติในกระบวนการสื่อสารจะมีองค์ประกอบอย่างน้อย 6 ประการด้วยกัน ดังนี้

- 1) แหล่งข่าวสารหรือผู้ส่งสาร แหล่งสารอาจจะเป็นคนคนหนึ่ง หรือคนหลายๆคน ที่ทำงานร่วมกันเป็นองค์กร ที่พูด เขียน หรือแสดงกิริยาท่าทางให้บุคคลอื่น หรือองค์กรอื่นทราบ ปัจจัยสำคัญในตัวของผู้ส่งสารที่กำหนดความสามารถของผู้ส่งสารในการสื่อสารคือ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะคิด ความรู้ และระดับของสังคมและวัฒนธรรม

³⁴เสถียร เขยประดับ, สื่อมวลชนกับการพัฒนาประเทศ : เน้นเฉพาะประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 20.

2) สาร หมายถึง สิ่งเร้าที่แหล่งสารส่งออกไปยังผู้รับสาร และสารถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของผู้ส่งสารที่ส่งผ่านช่องสารไปยังผู้รับสาร

3) ช่องสาร เราอาจคิดถึงช่องสารในแง่ของคลื่นแสง คลื่นเสียง หรือสื่อ ในการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ

4) ผู้รับสาร เมื่อมีแหล่งสารหรือผู้ส่งสาร ในการสื่อสารทุกครั้งจึงจำเป็นต้องมีผู้รับสาร ผู้รับสารอาจจะเป็นคนๆหนึ่ง หรือคนกลุ่มหนึ่ง หรือเป็นองค์กรก็ได้ การที่ผู้รับสารจะรับสารได้ดีแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยในตัวผู้รับสาร อันได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะคิด ความรู้ และระดับของสังคม และวัฒนธรรม

5) ผลของการสื่อสาร ผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารอาจเป็นไปได้ ตั้งแต่ผลในทางลบ จนถึงผลในทางบวกหรืออาจเป็นผลในระยะสั้นหรือระยะยาวก็ได้ การสื่อสารอาจมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความรู้ ทักษะคิด หรือ พฤติกรรมในตัวผู้รับสารได้

6) กระบวนการ ได้ตอบซึ่งกันและกันหรือปฏิริยาตอบสนอง หรืออีกนัยหนึ่งบุคคลเป็นทั้งแหล่งสารและผู้รับสารในเวลาเดียวกัน³⁵

กล่าวโดยสรุป ในกระบวนการสื่อสารจะมีองค์ประกอบด้วยกันหลายประการ เช่น แหล่งที่มาของข่าวสาร ผู้ส่งสารและผู้รับสาร เป็นต้น ผลของการสื่อสารที่เกิดขึ้นอาจเป็นไปได้ ตั้งแต่ผลในทางบวกและผลในทางลบ กอปรกระบวนการโต้ตอบซึ่งกันและกัน อีกทั้งในบุคคลคนเดียวอาจเป็นได้ทั้งผู้ส่งและผู้รับสารในเวลาเดียวกันก็ได้

2.5.3 ประเภทของการสื่อสาร

การสื่อสารในเชิงผู้รับสารแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารเฉพาะหน้าตัวต่อตัวระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร เพื่อสร้างและกระชับความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน การสื่อสารประเภทนี้เป็นการสื่อสารที่ให้ความมั่นใจได้มากกว่า มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ชัดเจน รวดเร็ว และตรวจสอบได้ดีกว่าการสื่อสารประเภทอื่นๆ

2) การสื่อสารกลุ่ม หมายถึง การสื่อสารระหว่างฝ่ายหนึ่งที่เป็นบุคคล หรือ องค์กรกับคนอื่นหลายคนที่เป็นผู้รับสารทั้งในรูปแบบที่สามารถมองเห็นหน้ากันหรือเฉพาะหน้าและในแบบที่ไม่เฉพาะหน้า แต่ทุกคนต่างก็มีความสนใจร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีการแสดงออกร่วมกัน มีลักษณะร่วมบางประการด้วยกัน มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน การสื่อสารประเภทนี้มีประสิทธิภาพน้อยกว่าสื่อสารระหว่างบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสื่อสาร ทักษะของผู้ส่งสารและ

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21-23.

องค์ประกอบอื่นๆ ขณะเดียวกันลักษณะพิเศษประการหนึ่งของการสื่อสารในกลุ่มคือ สามารถส่งสารไปยังบุคคลหลายๆ คนได้ หากใช้ความละเอียดรอบคอบและทักษะให้เป็นประโยชน์ก็จะคุ้มค่างบเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่ายที่เสียไป

3) การสื่อสารมวลชน เป็นการสื่อสารไปยังคนหมู่มาก เป็นการแลกเปลี่ยน แยกแยะว่าเป็นใคร มีลักษณะผสมปนเปกันไป การสื่อสารมวลชนมีอิทธิพลมาก มีโอกาสจะทำให้เกิดการต่อต้าน การประท้วง มีอิทธิพลต่อทัศนคติและการรับรู้ของผู้คนอย่างกว้างขวาง จึงเป็นเรื่องควรมีการควบคุม

กล่าวโดยสรุป ในการสื่อสารนั้นอาจเกิดขึ้นระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป การสื่อสารแบบเป็นกลุ่ม หรือ การสื่อสารแบบมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ได้ชัดเจนรวดเร็ว ส่วนการสื่อสารที่กระทำเป็นกลุ่ม คือมีการแสดงออกร่วมกัน และมีความสนใจในเรื่องเดียวกัน อีกทั้งยังสามารถส่งสารไปยังบุคคลหลายๆคนได้เป็นอย่างดี

2.5.4 ความสำคัญของการติดต่อสื่อสาร

กระบวนการในการติดต่อสื่อสารเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง (Fact) ทัศนะ (Viewpoints) ความคิดเห็น (Ideas) และประสบการณ์ต่างๆ (Experiences) จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง การติดต่อสื่อสารจึงเป็นกระบวนการพิเศษ ซึ่งก่อให้เกิดปฏิกิริยาสัมพันธ์กันระหว่างมวลมนุษยชาติทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้กระบวนการติดต่อสื่อสารจึงมีประเด็นที่สำคัญต้องพิจารณาอยู่ 3 ประการ คือ

- 1) การติดต่อสื่อสารจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปหรือมากกว่านั้น
- 2) การติดต่อสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลแบบ 2 ทาง
- 3) ก่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องร่วมกัน³⁶

ยูวดี ไวทยะโชติ กล่าวว่า ความรู้และทัศนคติของบุคคล เกิดจากผลของการเรียนรู้ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและเปลี่ยนแปลงทัศนคติประการหนึ่งคือข่าวสาร ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ ข่าวสาร ย่อมมีอิทธิพลต่อการยอมรับและการเปลี่ยนแปลง ความรู้โดยกำหนดตัวแปร

---

³⁶ศุวิทย์ โพธิราช, “ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองบัวลำภู”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2543, หน้า 19.

เป็นข้อเท็จจริง คือการสื่อสาร เพื่อหาความสัมพันธ์ และมีผลต่อความรู้ของประชาชน เกี่ยวกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล³⁷

กล่าวโดยสรุป กระบวนการในการติดต่อ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ทักษะ ฯลฯ จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง ก่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องร่วมกัน การติดต่อสื่อสารอาจทำได้หลายวิธีด้วยกัน อาจผ่านทางสื่อต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันได้มีความเจริญทางเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการติดต่อสื่อสารหรือการเผยแพร่ข่าวสาร จึงไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป เช่น อาจผ่านทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รวมถึงสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ ฯลฯ ดังนั้นการติดต่อสื่อสารในแต่ละครั้งเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารเองต้องมีความสามารถในการแยกแยะข้อมูลข่าวสารและเข้าใจถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริงในการติดต่อสื่อสาร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมเป็นสำคัญ

จากแนวคิดเกี่ยวกับการได้รับข่าวสารข้างต้น จะเห็นว่า การได้รับข่าวสารมีผลต่อความรู้ของประชาชน ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเป็นตัวแปร ด้านการรับรู้ข่าวสาร ซึ่งจะได้หาความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชน ซึ่งในที่นี้ หมายถึง การได้รับข่าวสารทางการเมือง

2.6 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่

การศึกษาตามแนวความคิดทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ มีสมมติฐานที่ว่าสังคมมนุษย์ เป็นเสมือนสิ่งมีชีวิตอย่างหนึ่ง สิ่งมีชีวิตจะมีส่วนประกอบหลายอย่างแต่ละอย่างมีหน้าที่เฉพาะ จะต้องปฏิบัติเพื่อการคงอยู่ของส่วนรวม คือ ตัวสิ่งมีชีวิตนั้นทุกส่วนของสังคมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติส่วนต่างๆ เหล่านี้ของสังคม จึงได้ชื่อว่าทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ วิวัฒนาการของทฤษฎีได้รวมเอาสังคมระบบเข้าไปด้วย โดยกล่าวว่า โครงสร้างของสังคมอาจจัดระบบได้หลายระบบ แต่ละระบบก็จะมีหน้าที่ต่างๆกัน แล้วที่รวมเอาสังคมกับสมดุล (Equilibrium) เข้ามาด้วย โดยระบบสังคมจะปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดดุลยภาพหรือสังคมเกิดความมั่นคงอยู่ได้ แต่สังคมก็ไม่ได้อยู่นิ่งหรือคงอยู่กับที่เติบโตเจริญก้าวหน้าหรือยุบหดเสื่อมโทรมลงได้ทั้งที่ยังมีดุลยภาพอยู่ ดุลยภาพอย่างนี้เรียกว่า ดุลยภาพเคลื่อนที่³⁸

³⁷ ยุวดี ไวกะโชติ, “ความรู้และทัศนคติต่อทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตพืงพาป่า”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2535, หน้า 26-38.

³⁸ สัจญา สัจญาวิวัฒน์, ทฤษฎีสังคมวิทยา : เนื้อหาและการใช้เบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 8, (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2537), หน้า 207.

ความเจริญหรือความเสื่อมของสังคมขึ้นอยู่กับโครงสร้างหน้าที่ ถ้าโครงสร้างเพิ่มส่วนประกอบมากขึ้น ส่วนประกอบเหล่านั้นปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน หรือเฉพาะเรื่องเฉพาะด้านไม่เหมือนกันกับส่วนที่แยกออกมาที่เรียกว่า สังคมนั้นมีความเจริญเติบโตถ้าส่วนต่างๆ ของโครงสร้างหดหายไป โดยไม่ปฏิบัติหน้าที่อันจำเป็น สังคมนั้นก็เสื่อมลง

ในการศึกษาสามารถสร้างประพจน์สำคัญได้ดังนี้³⁹

1) สังคมมนุษย์ประกอบด้วยโครงสร้างส่วนต่างๆ ของโครงสร้างสังคม ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นประโยชน์แก่การดำรงอยู่ของสังคม

2) ความมั่นคงของสังคมมนุษย์ขึ้นอยู่กับคุณภาพ ในการปฏิบัติส่วนต่างๆ ในโครงสร้างสังคม

3) ยิ่งโครงสร้างสังคมมีความแปลกแยกมาก สังคมยิ่งมีความเจริญมาก

4) สาเหตุที่ทำให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลง อาจมาจากภายในสังคม หรือภายนอกสังคมก็ได้

5) สังคมสมัยใหม่มีลักษณะไร้อารมณ์ความสัมพันธ์อย่างแคบยึดหลักสากลในการประเมิน ค่าของการกระทำของบุคคล ยึดความสำเร็จในการประเมินผลงานของบุคคลและบุคคลมุ่งทำประโยชน์ตน ในขณะที่สังคมประเพณีมีลักษณะใช้อารมณ์รักชอบ ความสัมพันธ์อย่างกว้าง ใช้หลักเฉพาะตัวในการประเมินค่าการกระทำของบุคคลยึดหลักเชื้อสายในการบรรจุแต่งตั้ง เข้าสู่ตำแหน่งและบุคคลมุ่งกระทำ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

6) ผู้ที่ทำหน้าที่สำคัญของสังคม จะเป็นผู้มีอำนาจ สังคมมีรูปลักษณะต่างๆ ที่เป็นระบบโดย Parsons ยึดมั่นในหลักจักรวาลทางสังคมที่มีรูปลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นระบบและได้กล่าวถึงความเป็นจริงทางสังคม ในเชิงอาสานิยม (Voluntaristicism) มองการตัดสินใจของการกระทำทางสังคม (Social Actor) ซึ่งจะตัดสินใจทำอะไรอย่างเสรี โดยอยู่ภายใต้กฎระเบียบและสถานการณ์ การกระทำประกอบด้วย

(1) ผู้กระทำ หมายถึง ปัจเจกชน

(2) เป้าหมายที่ผู้กระทำมุ่งประสงค์

(3) วิธีการต่างๆ ที่ผู้กระทำเลือกได้ เพื่อบรรลุเป้าหมาย

(4) สถานการณ์อันเป็นจากที่กระทำจะต้องนำเข้ามาพิจารณา ในการที่จะเลือกวิธีหนึ่งวิธีใดในการบรรลุเป้าหมาย

³⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 209-211.

(5) ตัวกำหนดเชิงบรรทัดฐาน อันได้แก่ ค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคมและความคิดต่างๆ ซึ่งผู้กระทำจะต้องนำมาพิจารณาประกอบในการเลือกวิธีการในการบรรลุเป้าหมาย

(6) การตัดสินใจโดยเสรี ภายใต้เงื่อนไขข้อบังคับหรือบรรทัดฐานและสถานการณ์⁴⁰

นอกจากนี้แนวความคิดที่สำคัญประการหนึ่ง ของ Parsons คือ เรื่องบูรณาการ หรือ เสถียรภาพ ซึ่งเป็นความต้องการจำเป็นของแต่ละระบบและระหว่างระบบด้วยกันในการที่จะคงอยู่ได้ บูรณาการของระบบสังคมจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นเชิงหน้าที่ (Functional Requite) สองประการ คือ

1) ระบบสังคม จะต้องมีคนจำนวนหนึ่ง ซึ่งเพียงพอที่จะแสดงบทบาทต่างๆ ที่ระบบต้องการ

2) ระบบสังคม จะต้องพยายาม หลีกเลี่ยงแบบแผนวัฒนธรรม ที่ทิ้งไม่รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย และกำหนดข้อบังคับให้คนต้องกระทำการอันเป็นไปไม่ได้ ซึ่งจะทำให้เกิดการเบี่ยงเบนและการขัดแย้งเกิดขึ้น

Parson ได้จำแนกหน้าที่จำเป็นดังกล่าวออกเป็น 4 ประการ คือ

1) การปรับตัว (Adaptation) เป็นการแสวงหาสิ่งจำเป็นต่างๆ จากสภาพแวดล้อมแล้ว แจกจ่ายไปทั่วระบบ

2) การบรรลุเป้าหมาย (Goal Attainment) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายใดเป็นเป้าหมายก่อนหลังและระดมทรัพยากรของระบบเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมาย

3) บูรณาการหรือเสถียรภาพ (Intergration) หมายถึง การประสานงานและการบำรุงรักษาความสัมพันธ์สำคัญระหว่างหน่วยต่างๆ ของระบบ

4) กฏระเบียบ (Latency) ประกอบด้วย 2 เรื่องใหญ่ๆ คือ การบำรุงรักษาระเบียบและการจัดการกับความตึงเครียด การบำรุงรักษาระเบียบเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการทำให้ระบบสังคมมีลักษณะอันเหมาะสม มีมูลเหตุจูงใจ มีความต้องการจำเป็น มีทักษะในการแสดงบทบาท การจัดการกับความตึงเครียดเกี่ยวข้องกับความต้องการและแรงกดดัน ลักษณะภายในระบบสังคม⁴¹

⁴⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 69-71.

⁴¹Talcott Parson, **The Social System**, อังโน สุวิทย์ โปธิราชา, “ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองบัวลำภู”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2543, หน้า 46-47.

Parson ได้กำหนดให้ระบบสังคม 4 ระบบ ทำหน้าที่แก้ปัญหาหรือสนองความต้องการจำเป็นนี้ คือ

- 1) ระบบวัฒนธรรม แก้ปัญหาภาวะเฉื่อย (Cultural System-Latency)
- 2) ระบบสังคม แก้ปัญหาเสถียรภาพ (Social System-Integraion)
- 3) ระบบบุคคล แก้ปัญหาการบรรลุเป้าหมาย (Personality System-Goal Attainment)
- 4) ระบบอินทรีย์ แก้ปัญหาการปรับตัว (Organic System-Adaptation)

กรอบความคิด เกี่ยวกับความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ของระบบสังคมนี้เอง ได้กลายมาเป็นแนวความคิดสำคัญ เรื่องการกลายเป็นสถาบัน (Institutionalization) ซึ่งหมายถึง แบบแผนที่ค่อนข้างถาวรของการกระทำระหว่างกันของบุคคลในสถานภาพต่างๆ แบบแผนเหล่านั้นอยู่ในกรอบของวัฒนธรรม การยึดค่านิยมของคนเกิดขึ้นได้ 2 ทาง คือ ทางแรก บรรทัดฐานทางสังคมที่บังคับพฤติกรรมจะสะท้อนค่านิยมทั่วไปและระบบความเชื่อของวัฒนธรรมนั้น ทางที่สองค่านิยมและแบบแผนอื่นๆ อาจกลายเป็นส่วนหนึ่งในระบบบุคคล ซึ่งย่อมจะก่อผลกระทบหรือสนองต่อความต้องการจำเป็นของระบบ ซึ่งเป็นตัวกำหนดความยินดี เต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลในระบบสังคมอีกทอดหนึ่ง

ขั้นตอนการกลายเป็นสถาบัน มีดังนี้

- 1) ผู้กระทำที่มีภูมิหลังต่างกัน เข้าสู่ความสัมพันธ์ทางสังคม
- 2) สิ่ง que ผู้กระทำได้รับการขัดเกลามาก่อน เป็นผลมาจากความต้องการจำเป็น และวิธีการที่มีความจำเป็นเหล่านี้จะได้รับการสนองตอบด้วยการรับเอาแบบแผนวัฒนธรรม
- 3) โดยผ่านกระบวนการ การกระทำระหว่างกันนี้เอง บรรทัดฐานทางสังคมจะก่อรูปขึ้นเมื่อผู้กระทำรับการขัดเกลาที่ได้รับมาก่อนเข้าหากัน
- 4) บรรทัดฐานเหล่านั้น เกิดเป็นแนวทาง ปรับการขัดเกลาเข้าหากัน ของผู้กระทำ แต่ขณะเดียวกันก็ถูกหล่อหลอม โดยวัฒนธรรม
- 5) ในที่สุดบรรทัดฐานเหล่านี้ จะทำหน้าที่ควบคุมการกระทำระหว่างกันอันจะทำให้เกิดเสถียรภาพขึ้น

เมื่อการกระทำระหว่างกันกลายเป็นสถาบันขึ้นมาแล้ว ระบบสังคมก็เกิดขึ้น ซึ่งหมายรวมถึงองค์การสังคมขนาดใดก็ได้ ไม่ว่าจะขนาดเล็กหรือระบบสังคมย่อย (Subsystem) หรือสังคมขนาดใหญ่⁴²

⁴² เรื่องเดียวกัน.

กล่าวโดยสรุป ประชาชน ถือว่าเป็นผู้กระทำทางสังคม (Social Actor) ตามทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ ทำหน้าที่ภายในระบบสังคมย่อย (Sub System) ตามบทบาทของสถานภาพทางสังคมซึ่งประชาชนแต่ละคนต่างก็มีลักษณะภูมิหลังทางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ฯลฯ โดยประชาชนในฐานะสมาชิกของสังคมจะผ่านกระบวนการขัดเกลาและหล่อหลอมทางสังคม มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และบุคคลภายนอกกลุ่ม ภายใต้กฎระเบียบของสังคม อันได้แก่ การบริหารราชการแผ่นดินภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ชุมชนอย่างแท้จริง และเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น มีอำนาจตัดสินใจการดำเนินงานและบริหารจัดการชุมชนของตนเอง ทั้งในด้านการปกครองและงบประมาณ ดังนั้นประชาชนในฐานะเป็นผู้กระทำทางสังคม จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะผู้ที่จะมาบริหารในท้องถิ่นนั้น ๆ จะต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวมต่อไป

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นอกจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้คือ

ปฐมพงษ์ โศพานิชสุริย์ ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลของชาวบ้าน : กรณีศึกษาบ้านท่าไผ่ หมู่ที่ 5 ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอน่าใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ชาวบ้านที่เป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวน 120 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี เป็นผู้ที่จบชั้นป. 4 และมีอาชีพค้าขายหรือมีกิจการเป็นของตนเองเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฐานะทางการเงินพออยู่ได้ และส่วนใหญ่แต่งงานอยู่ร่วมกันกับคู่สมรส 2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ อบต.พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ อบต.อยู่ในระดับดี 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความรู้ ความเข้าใจของชาวบ้าน คือ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความรู้ ความเข้าใจของชาวบ้าน ส่วนประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของอบต. ก็ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเช่นกัน ยกเว้นประสบการณ์การเปิดรับสื่อข่าวสาร โดยชาวบ้านที่รับข่าวสารหน้าที่การทำงานของ อบต. จากแหล่งข่าวสารต่างๆจะ

มีความรู้ความเข้าใจหน้าที่ อบต. ได้มากกว่าชาวบ้านที่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารของ อบต. แสดงว่าการรับรู้ข่าวสารโดยตรงจาก อบต. ช่วยให้ชาวบ้านมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของอบต. ได้⁴³

รองศาสตราจารย์เรณู คุปต์ชัย และคนอื่นๆ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ประชาชนในจังหวัดอุดรธานี ขอนแก่นและนครราชสีมา จำนวน 386 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมค่อนข้างสูงกล่าวคือประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปในองค์การบริหารส่วนตำบลค่อนข้างสูงแต่มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลค่อนข้างน้อย 2) ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเชื่อมั่นว่า องค์การเป็นที่พึ่งที่สามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนได้ 3) ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมต่อการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในทุกด้าน ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งการกำหนดแผนการดำเนินงาน การดำเนินงาน และการติดตามตรวจสอบ 4) แนวทางและข้อเสนอแนะ ในการดำเนินบทบาทของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมให้การศึกษา และสร้างความตระหนักของประชาชน เกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น 2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น 3) การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องโปร่งใส สามารถตรวจสอบและมีการประชาสัมพันธ์ รายงานสู่ประชากรโดยตรง 4) การสร้างองค์กร หรือเครือข่ายภาคประชาชนที่สามารถตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้และต้องเป็นองค์กรที่ประชาชนเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน⁴⁴

⁴³ปฐมพงษ์ โทพานิชสุริย์, “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลของชาวบ้าน : กรณีศึกษา บ้านท่าไต้ หมู่ที่ 5 ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอน้ำโสม จังหวัดจันทบุรี, สารนิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิต, (สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2546, 53 หน้า.

⁴⁴เรณู คุปต์ชัยและคนอื่นๆ, “ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, รายงานการวิจัย, (ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2545, 65 หน้า.

สมเกียรติ เสนา ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก จำนวน 32 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก อยู่ในระดับสูง 2) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพในการดำรงตำแหน่งและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในขณะที่ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ระดับนัยสำคัญ 0.05⁴⁵

บรรเจิด อนุเวช ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งสมาชิก อบต. จำนวน 156 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อบต. ในทุกกิจกรรม โดยส่วนมากครั้งหนึ่งเข้าไปมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ชักชวนให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร่วมกิจกรรมที่ อบต.จัดขึ้น แจ้างความต้องการและให้ข้อคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่นต่อ อบต. เมื่อจำแนกตามพื้นที่ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของ อบต. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อบต. พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อบต. คือ เพศ การศึกษารายได้ ภูมิฐานะและการรับรู้ข่าวสาร ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อบต. คือ อายุและสถานที่ประกอบอาชีพ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ อบต. พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ อบต. คือ เพศ สถานที่ การประกอบอาชีพ รายได้ ภูมิฐานะ และการรับรู้ข่าวสาร ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ อบต. คือ อายุและการศึกษา⁴⁶

⁴⁵สมเกียรติ เสนา, “ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก”, *สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2544, 92 หน้า.

⁴⁶บรรเจิด อนุเวช, “การมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2543, 151 หน้า.

วัชร ไอยราคม ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำน้องการบริการส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้นำองค์กรบริการส่วนตำบลในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 182 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้น้องการบริการส่วนตำบลในเขต อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้น้องการบริการส่วนตำบล มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพในการดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้น้องการบริการส่วนตำบลที่แตกต่างกัน ทำให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของผู้น้องการบริการส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน และพบว่า อายุของผู้น้องการบริการส่วนตำบล ที่แตกต่างกัน ทำให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของผู้น้องการบริการส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น อายุของผู้น้องการบริการส่วนตำบล ที่แตกต่างกัน ทำให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของผู้น้องการบริการส่วนตำบล เรื่องกิจกรรมของผู้น้องการบริการส่วนตำบล แตกต่างกัน⁴⁷

สงวน พรชัยสิริอรุณ ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบขององค์กรบริการส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์กรบริการส่วนตำบลบางโพธิ์ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในเขตองค์กรบริการส่วนตำบลโพธิ์ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร จำนวน 350 คน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ผลการวิจัย พบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบขององค์กรบริการส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง 2) สำหรับการศึกษาวเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิหลังของประชาชน ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพและรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์กรบริการส่วนตำบล ส่วนสภาพภูมิหลังด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

---

⁴⁷วัชรไอยราคม, “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้น้องการบริการส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2543, 153 หน้า.

ในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล⁴⁸

ปรีชา สมหมาย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 196 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า และแบบบังเอิญ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับสูง 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพการดำรงตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล⁴⁹

สุภรณ์ ศิริวานิช ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดพัทลุง จำนวน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจของผู้นำท้องถิ่น ในจังหวัดพัทลุง ที่มีต่อเรื่องการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 อยู่ในระดับปานกลาง 2) ภูมิหลังทางด้านสังคมของกลุ่มผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดพัทลุง ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจต่อเรื่องการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. แตกต่างกัน⁵⁰

⁴⁸สงวน พรชัยศิริอรุณ, “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางโทรัด อ.เมือง จ.สมุทรสาคร”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2543, 180 หน้า.

⁴⁹ปรีชา สมหมาย, “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2542, 170 หน้า.

⁵⁰สุภรณ์ ศิริวานิช, “ความรู้ความเข้าใจของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดพัทลุง”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2542, 124 หน้า.

สุโท สาระจันทร์ ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี ในส่วนของเทศบาลตำบล ภายในเขตท้องที่จังหวัดยโสธร จำนวน 90 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล ในส่วนของเทศบาลตำบล ภายในเขตท้องที่จังหวัดยโสธร อยู่ในระดับสูง 2) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี กับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล พบว่ามีความแตกต่างในค่าเฉลี่ยของความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล ระหว่างสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี ที่มีสภาพภูมิหลังทางวุฒิการศึกษา อาชีพรื่อง และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน⁵¹

สุวิทย์ โปธิราชา ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความรู้ ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดหนองบัวลำภูจำนวน 402 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบพหุวิธี ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะพื้นฐานของประชาชนในจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุในช่วงระหว่าง 40-59 ปีมากที่สุด จบการศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,000 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม 2) ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีความแตกต่างกันและกระจายอยู่ทุกระดับ โดยอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ปัจจัยการได้รับการอบรมเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และปัจจัยการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล 4) ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของประชาชน เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยการได้รับการอบรมเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

---

⁵¹สุโท สาระจันทร์, “ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดยโสธร”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2542, 139 หน้า.

และปัจจัยการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำนายความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้⁵²

นพดล เมืองสอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย-กรณีศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคายในพ.ศ.2540 จำนวน 375 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย มีความรู้ ความเข้าใจเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับดี นอกจากนี้ พบว่า เพศชายมีความรู้ ความเข้าใจดีกว่าเพศหญิงช่วงอายุ 40-50 ปี มีค่าคะแนนความรู้ความเข้าใจดีที่สุด ประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีความรู้ความเข้าใจดีกว่ากลุ่มอื่น เมื่อจำแนกตามพื้นที่ ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหนองหัวช้างมีความรู้ความเข้าใจดีที่สุด ในอำเภอ และความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก ด้านโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยในเรื่อง คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งไม่เกิน 4 คน ด้านอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง อบต.มีหน้าที่ป้องกัน โรคและระงับโรคติดต่อ ในระดับน้อย ส่วนในด้านการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของ อบต. พบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถยุบสภา อบต.ได้ในระดับปานกลาง⁵³

ประยูร อรัญรุท ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอภูหลวง จังหวัดเลย จำนวน 118 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย อยู่ในระดับสูง 2) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่

⁵²ศุวิทย์ โพธิธราชา, “ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองบัวลำภู”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2542, 176 หน้า.

⁵³นพดล เมืองสอง, “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย : กรณีศึกษา”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2541, 95 หน้า.

มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่างๆแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ยกเว้นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน⁵⁴

วิชาญ เสนขวัณแก้ว ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 77 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลาง 2) คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี เพศ การศึกษา แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของตนเอง แตกต่างกัน ส่วน อายุ รายได้ ประสบการณ์ แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของตนเอง ไม่แตกต่างกัน⁵⁵

สุรียา หาญไพบลูย์ ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนและสมาชิกที่เป็น โดยตำแหน่ง(กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล) ซึ่งทำการศึกษาวิจัยทั้งทางด้านการวิจัยเอกสารและการวิจัยสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า 1) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็น โดยตำแหน่ง มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิหลังของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กับระดับความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ด้านการปกครองท้องถิ่นกับ โครงสร้าง (องค์ประกอบ) และด้านอำนาจหน้าที่พบว่า สถานภาพของการเข้ารับตำแหน่งของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็น โดยตำแหน่งมีระดับ

---

⁵⁴ประยูร อรัญรุท, “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2541, 228 หน้า.

⁵⁵วิชาญ เสนขวัณแก้ว, “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2541, 117 หน้า.

ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกับสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง และสถานภาพภูมิหลังของระดับอายุ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ระดับความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน⁵⁶

รัฐยา อางหาญ ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 83 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่าสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเองแตกต่างกัน⁵⁷

วาสนา ส่งเสริม ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาจังหวัดตรัง โดยใช้วิธีการวิจัย 2 วิธีร่วมกัน คือ การวิจัยเอกสาร และการวิจัยเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกสภาจังหวัดตรังส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องอำนาจหน้าที่ต่อการปกครองท้องถิ่นในระดับค่อนข้างสูง และมีบทบาทในฐานะสมาชิกสภาจังหวัดตรัง อยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของการทดสอบมติฐานพบว่า ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ และพรรคการเมืองที่สังกัดกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในเรื่องอำนาจหน้าที่

---

⁵⁶สุริยา หาญไพบูลย์, “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2541, 137 หน้า.

⁵⁷รัฐยา อางหาญ, “ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2540, 158 หน้า.

และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัด แต่มีตัวแปรปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในเรื่องอำนาจหน้าที่ ในเรื่องการอนุมัติข้อบัญญัติจังหวัดแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัด⁵⁸

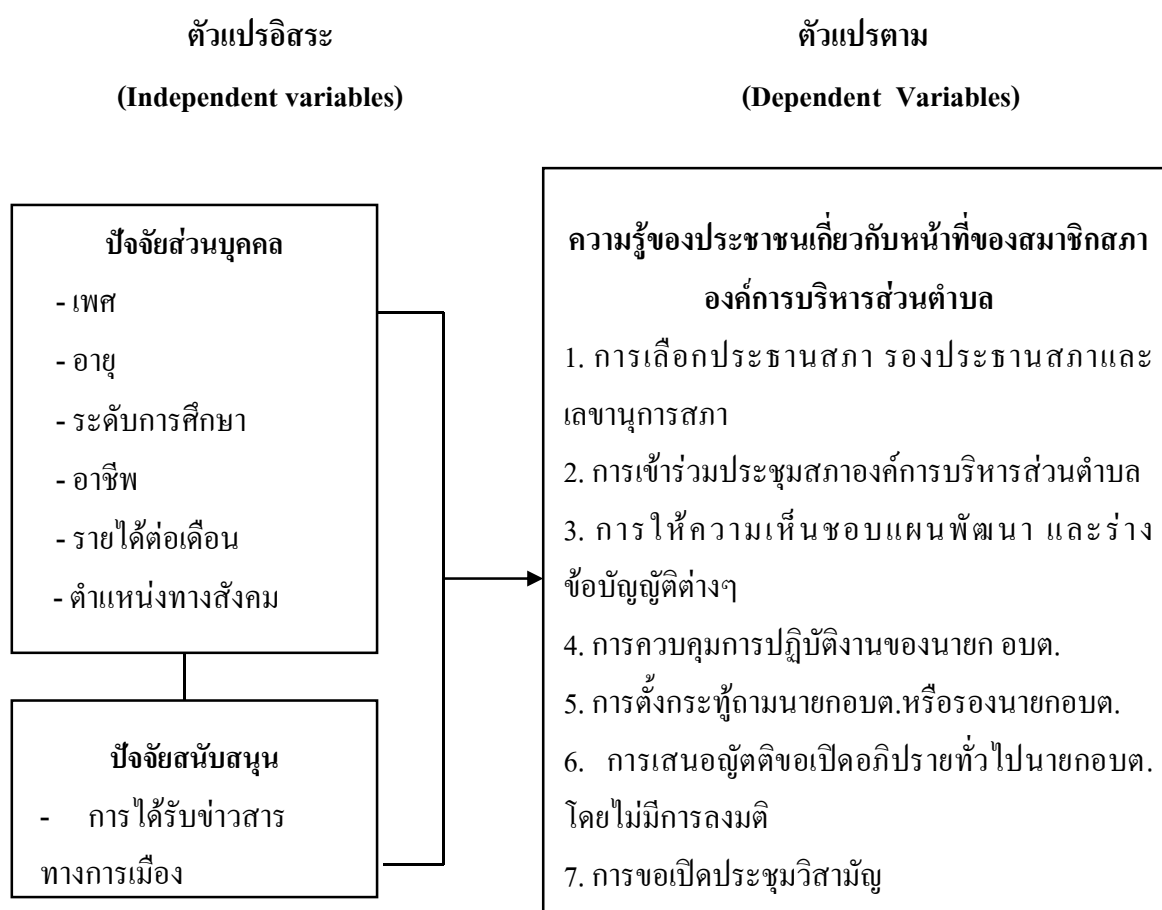
ประสพ เรียงเงิน ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการทำงานของคนงานหญิง ในโรงงานอุตสาหกรรม ศึกษาเฉพาะกรณีในโรงงานทอกระสอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ คนงานหญิงที่ทำงานในโรงงานทอกระสอบแห่งหนึ่ง จำนวน 190 คน โดยการสุ่มตัวอย่าง แบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลากรายชื่อคนงานตามผลัดและแผนการทำงานต่างๆ ในสัดส่วนที่เท่ากัน ผลการวิจัยพบว่า 1) คนงานหญิงในโรงงานทอกระสอบมีความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการทำงาน ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการทำงานของคนงานหญิงในโรงงานทอกระสอบในลักษณะความสัมพันธ์แบบ 2 ตัวแปร พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงาน การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านความปลอดภัยและการจัดสวัสดิการด้านความปลอดภัยในโรงงาน มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการทำงานของคนงานหญิงในโรงงานทอกระสอบมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการทำงานของคนงานหญิงในโรงงานทอกระสอบในลักษณะความสัมพันธ์หลายตัวแปร โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนพบว่า การจัดสวัสดิการด้านความปลอดภัยในโรงงานและการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านความปลอดภัยมีอิทธิพลต่อความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านความปลอดภัยและการจัดสวัสดิการด้านความปลอดภัยในโรงงานมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05⁵⁹

⁵⁸วาสนา ส่งเสริม, “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาจังหวัดตรัง”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2540, 136 หน้า.

⁵⁹ประสพ เรียงเงิน, “ความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการทำงานของคนงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรม ศึกษาเฉพาะกรณีในโรงงานทอกระสอบ”, **การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2539, 230 หน้า.

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวน วรรณกรรม และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีตัวแปรที่เกี่ยวกับงานวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระ คือปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งทางสังคม ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การได้รับข่าวสารทางการเมือง ส่วนตัวแปรตาม เป็นการศึกษาความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การเลือกประธาน การเข้าร่วมประชุม การให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา การควบคุมการปฏิบัติงาน การตั้งกระทู้ถามนายก การเสนอญัตติ การขอเปิดประชุมวิสามัญ ดังนั้น จึงกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ อำเภอบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและการได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชน เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม จนถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับความรู้ของประชาชน เกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนและวิธีการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 การสุ่มตัวอย่าง
- 3.4 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
- 3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.7 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.8 การวัดค่าตัวแปร
- 3.9 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.10 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล
- 3.11 สถิติที่ใช้ในการวิจัย
- 3.12 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นระดับปัจเจกบุคคล ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลนาคำ อำเภอบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชาชนในเขตตำบลนาคำ อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวนรวมทั้งสิ้น 6,578 คน

3.2.2 ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

การคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง ซึ่งมีสูตรการคำนวณ ดังนี้¹

$$n = \frac{N}{1+Nd^2}$$

โดย

n = จำนวนขนาดตัวอย่างที่ต้องการ

N = จำนวนประชากรทั้งหมด = 6,578 คน

d = ค่าสัดส่วนที่ต้องการให้ค่าสัดส่วนจากตัวอย่างแตกต่างจากค่า

สัดส่วนของประชากรไม่เกิน 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} &= \frac{6,578}{1+6,578(0.05)^2} \\ &= 377 \end{aligned}$$

คำนวณขนาดตัวอย่างได้จำนวน 377 คน

3.3 การสุ่มตัวอย่าง

จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 377 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยแจกแบบสอบถามให้กับผู้มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในหมู่บ้าน เมื่อพบเห็นในหมู่บ้านนั้น

---

¹ สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547), หน้า 104-105.

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและจำนวนตัวอย่าง

ลำดับที่	หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	ประชากร ชาย	ประชากร หญิง	จำนวน ตัวอย่าง
1	นาคำ	827	403	424	47
2	โนนราศรี	687	330	357	39
3	กุดกระหนวน	563	279	284	32
4	หนองไหล	422	206	216	24
5	ห้วยค่าน้อย	191	101	90	11
6	พระพุทธรบาท	126	70	56	7
7	สัมพันธ	439	214	225	25
8	เล่า	433	215	218	25
9	หนองขาม	939	444	495	54
10	ทานตะวัน	768	399	369	44
11	หนองแวง	427	216	211	25
12	นาคำน้อย	311	148	163	18
13	หนองแวงใหม่	445	232	213	26
	รวม	6,578	3,257	3,321	377

3.4 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรทั้ง 13 หมู่บ้าน ในเขตตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

3.5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดและกำหนดตัวแปร จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาตัวแปร 2 กลุ่ม ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

(1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

- เพศ	มีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Nominal Scale)
- อายุ	มีระดับการวัดเป็นช่วงสเกล (Interval Scale)
- ระดับการศึกษา	มีระดับการวัดเป็นอันดับสเกล (Ordinal Scale)
- อาชีพ	มีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Nominal Scale)
- รายได้ต่อเดือน	มีระดับการวัดเป็นช่วงสเกล (Interval Scale)
- ตำแหน่งทางสังคม	มีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Nominal Scale)

(2) ปัจจัยสนับสนุน

-ด้านการสื่อสาร ได้แก่ การได้รับข่าวสาร มีระดับการวัดเป็นช่วงสเกล (Interval Scale)

ตัวแปรตาม ได้แก่

ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ 1) การเลือกประธานสภา รองประธานสภาและเลขานุการสภา 2) การเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 3) การให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา และร่างข้อบัญญัติต่างๆ 4) การควบคุมการปฏิบัติงานของนายก อบต. 5) การตั้งกระทู้ถามนายกอบต. หรือรองนายกอบต. 6) การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปนายก อบต. โดยไม่มีการลงมติ 7) การขอเปิดประชุมวิสามัญ ซึ่งมีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Nominal Scale)

3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสอบถามความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ซึ่งแบบสอบถามสร้างจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและประกอบด้วยคำแนะนำของอาจารย์ซึ่งปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมถูกต้องยิ่งขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งทางสังคม รวม 6 ประเด็น

ตอนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุน เป็นคำถามเกี่ยวกับการได้รับข่าวสารทางการเมือง คือ ความถี่ในการได้รับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ ทั้งสื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ และสื่อมวลชน รวม 10 ประเด็น

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ รวม 15 ประเด็น

3.7 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.7.1 การสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยได้จัดลำดับไว้ดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 2) ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบตรวจรายการ (Checklist)
- 3) กำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 4) สร้างแบบสอบถามและกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแล้วนำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา
- 5) นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้แนะนำอีกครั้ง ก่อนนำไปตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

3.7.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว นำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

- 1) การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบในด้านความตรงของเนื้อหา (Content Validity) รูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ความเหมาะสมด้านภาษา (Wording) ความสมบูรณ์ของคำชี้แจง และความเหมาะสมของการใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง
- 2) การหาความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try - Out) กับ ประชาชนในเขตตำบลศรีสุขสำราญ จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับตำบลนาคำ แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยวิธี Alpha Coefficient ของ Cronbach ซึ่งต้องมีค่าตั้งแต่ 0.07 ขึ้นไป จึงจะยอมรับว่ามีความเที่ยง โดยใช้สูตร² คือ

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

²บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวีริยาสาสน์, 2545), หน้า

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } \alpha &= \text{สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น} \\ K &= \text{จำนวนของเครื่องมือวัด} \\ \sum S_i^2 &= \text{ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ} \\ S_t^2 &= \text{ความแปรปรวนของคะแนนรวม} \end{aligned}$$

3) การหาคุณภาพของเครื่องมือครั้งนี้สามารถหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตอนที่ 2 ข้อคำถามการได้รับข่าวสารทางการเมือง เท่ากับ 0.79 ตอนที่ 3 ข้อคำถามความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เท่ากับ 0.78 ซึ่งเป็นค่าที่เชื่อถือได้

4) นำเครื่องมือที่ทดลองใช้แล้วนำผลการทดสอบแบบสอบถาม ปริญญาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ก่อนนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล

5) จัดพิมพ์เครื่องมือเป็นฉบับจริงและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.8 การวัดค่าตัวแปร

3.8.1 การวัดค่าตัวแปรอิสระ

เพศ พิจารณาแบ่งกลุ่มเพศเป็น กลุ่มเพศชาย และกลุ่มเพศหญิง รวม 2 กลุ่ม

อายุ พิจารณาจากอายุจริงของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม โดยทั่วไปมีอายุแตกต่างกันมาก จึงแบ่งกลุ่มอายุ ดังนี้ 18-27 ปี กลุ่มอายุ 28- 37 ปี กลุ่มอายุ 38-47 ปี กลุ่มอายุ 48- 57 ปี และกลุ่มอายุตั้งแต่ 58 ปีขึ้นไป รวมเป็น 5 กลุ่ม

ระดับการศึกษา พิจารณาจากระดับการศึกษาจริงของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม โดยทั่วไปมีระดับการศึกษาต่างกันจึงแบ่งกลุ่มระดับการศึกษา ดังนี้ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ระดับอนุปริญญา/ปวส. ระดับปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี และอื่นๆ รวมเป็น 7 กลุ่ม

อาชีพ พิจารณาจากอาชีพจริงของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม โดยทั่วไปมีอาชีพแตกต่างกัน จึงแบ่งกลุ่มอาชีพดังนี้ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป กลุ่มอาชีพค้าขาย กลุ่มอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มอาชีพอื่นๆ รวมเป็น 5 กลุ่ม

รายได้ พิจารณาจากเงินที่ได้รับต่อเดือน ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ 5,000–10,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 20,001 บาท กลุ่มที่ไม่มีรายได้ และกลุ่มอื่นๆ

ตำแหน่งทางสังคม พิจารณาจากตำแหน่งของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้นำท้องถิ่น อาสาสมัคร และไม่มีตำแหน่งทางสังคม

การได้รับข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การได้รับข่าวสารทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถามผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หอกระจายข่าว เป็นต้น

กำหนดระดับของการได้รับข่าวสารทางการเมือง ตามแนวของ Likert Scale วัดเป็นคะแนน โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ พิจารณาให้คะแนนดังนี้

เป็นประจำ (สัปดาห์ละ 5-7 วัน)	4
บ่อยครั้ง (สัปดาห์ละ 3-4 วัน)	3
บางครั้ง (สัปดาห์ละ 1-2 วัน)	2
ไม่เคย (ไม่เคยได้รับข่าวสารเลย)	1

ดังนั้น จึงกำหนดเกณฑ์ การแปลผลใช้การแบ่งคะแนนเฉลี่ยเพื่อแปลผล และอธิบายตัวแปรจากคะแนนสูงสุด 4 คะแนน ต่ำสุด 1 คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยจากสูตรดังนี้

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{4 - 1}{3} = 1$$

$$(\text{ขีดจำกัดบนของชั้นแรก} = \text{ขีดจำกัดล่างของชั้นแรก} + \text{ขนาดชั้น} - 0.01)$$

การให้ความหมายกำกับค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยนี้ใช้กับคำถามเชิงประเมินค่า การได้รับข่าวสารทางการเมือง โดยวัดจากเกณฑ์ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3 ระดับ และแปลผลไว้ดังนี้³

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	แปลผลระดับการได้รับข่าวสารทางการเมือง
1.00 – 1.99	น้อย
2.00 – 2.99	ปานกลาง
3.00 – 4.00	มาก

³ สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์, อ่างแล้ว, หน้า 435.

3.8.2 การวัดค่าตัวแปรตาม

ความรู้ของประชาชน หมายถึง ความรู้ของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ซึ่งเป็นความรู้ของแต่ละบุคคล โดยคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) กำหนดเกณฑ์การให้ค่าคะแนนดังนี้

ข้อความ	คะแนน
ตอบถูก	1
ตอบผิด	0

การให้ความหมายกำกับค่านำหนักคะแนนความรู้ของประชาชน โดยมีเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนน 3 ระดับและแปลผล ดังนี้⁴

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ช่วงคะแนน	แปลผลระดับความรู้
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4-6 คะแนน	น้อย
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 7-9 คะแนน	ปานกลาง
ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 10-14 คะแนน	มาก

3.8.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square)

1) ได้จัดแบ่งช่วงคะแนน การได้รับข่าวสารทางการเมือง ดังต่อไปนี้

ระดับการได้รับข่าวสาร	ค่าคะแนน
ระดับน้อย	ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 16-27 คะแนน
ระดับปานกลาง	ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 28-39 คะแนน
ระดับมาก	ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 40-51 คะแนน

⁴ สำเร็จ จันทรสวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์, อ่างแล้ว, หน้า 437.

2) ได้จัดแบ่งช่วงคะแนนตัวแปรตาม คือความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิก สภากองส์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ดังต่อไปนี้

ระดับความรู้	ค่าคะแนน
ระดับน้อย	ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4-6 คะแนน
ระดับปานกลาง	ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 7-9 คะแนน
ระดับมาก	ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 10-14 คะแนน

3.9 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.9.1 ขออนุญาตเก็บข้อมูลในการทำวิจัย โดยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล จากบัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

3.9.2 ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดของการทำวิจัย ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำทราบ และขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.9.3 การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้ผู้ช่วยวิจัย โดยให้พนักงานที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหาร ส่วนตำบลนาคำ ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลให้

3.9.4 ระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูลคือ วันที่ 25 สิงหาคม ถึงวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2550

3.9.5 ผลการดำเนินการเก็บข้อมูลได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 377 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0

3.10 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

3.10.1 นำแบบสอบถามข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์และความเชื่อถือของข้อมูล

3.10.2 นำข้อมูลที่ได้มาลงรหัส และบันทึกคะแนน และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการแปลผล

3.11 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งทางสังคม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) จำนวนนับ (Count) ค่าร้อยละ (Percentage) และอธิบายสถานะภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชน วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) อธิบายระดับการได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลค่าของ วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) รวบรวมข้อมูลแล้วสรุปผลเรียงตามลำดับ

สำหรับการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าไคสแควร์ (Chi-Square) โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถ้า 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน ระดับความสัมพันธ์ใช้สถิติ Contingency Coefficient (CC) ในกรณี ที่ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามวัดด้วยนามสเกล และ Gamma ในกรณีที่ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามวัดด้วยอันดับสเกล

3.12 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตาราง และบรรยายประกอบได้ตาราง จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง โดยครอบคลุมประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและการได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชน เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม จนถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 คน แล้วนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์เพื่อกำหนดค่าสถิติ สำหรับตอบ วัตถุประสงค์การวิจัย พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นรูปแบบตาราง ผู้วิจัยได้จำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 การวิเคราะห์การได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

4.3 การวิเคราะห์ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

4.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งทางสังคม ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	197	52.3
หญิง	180	47.7
รวม	377	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 47.7 และเป็นเพศชาย จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 52.3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 27 ปี	71	18.8
28 - 37 ปี	84	22.3
38 - 47 ปี	108	28.7
48 - 57 ปี	92	24.4
58 ปีขึ้นไป	22	5.8
รวม	377	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 38-47 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 รองลงมาอายุระหว่าง 48-57 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 อายุระหว่าง 28-37 ปีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 อายุระหว่าง 18-27 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคืออายุ 58 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	225	59.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	65	17.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	74	19.6
อนุปริญญา/ปวส.	5	1.3
ปริญญาตรี	6	1.6
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.3
อื่นๆ	1	0.3
รวม	377	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 59.7 รองลงมาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 การศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีและอื่นๆ มีจำนวนน้อยที่สุด กล่าวคือ จำนวน ระดับละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	213	56.5
รับจ้างทั่วไป	90	23.9
ค้าขาย	19	5.0
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	22	5.8
อื่นๆ	33	8.8
รวม	377	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 อาชีพอื่นๆ อาทิ นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขายจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	189	50.2
5,000 - 10,000 บาท	73	19.4
10,001- 20,000 บาท	19	5.0
มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	-	-
ไม่มีรายได้	80	21.2
อื่นๆ	16	4.2
รวม	377	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 รองลงมาไม่มีรายได้ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 อื่นๆ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 กลุ่มรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาทไม่มีผู้มีรายได้ถึง

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ผู้นำท้องถิ่น	16	4.2
อาสาสมัคร	7	1.9
ไม่มีตำแหน่งใดๆ	354	93.9
รวม	377	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 93.9 รองลงมา มีตำแหน่งผู้นำท้องถิ่น เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตำแหน่งอาสาสมัคร เช่น อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน) อปพร. (อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฝ่ายพลเรือน) เป็นต้น จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

4.2 การวิเคราะห์การได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

การวิเคราะห์การได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลการได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชน

ข้อความ	ระดับการได้รับข่าวสาร		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากผู้นำชุมชน	2.22	0.54	ปานกลาง
2. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากเจ้าหน้าที่รัฐ	1.73	0.59	น้อย
3. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากเพื่อน	1.85	0.60	น้อย
4. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากญาติพี่น้อง	1.73	0.71	น้อย
5. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากสมาชิกในครอบครัว	1.95	0.75	น้อย
6. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	1.93	0.49	น้อย
7. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	1.77	0.57	น้อย
8. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์	1.85	0.77	น้อย
9. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ	2.46	1.01	ปานกลาง
10. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์	3.14	0.95	มาก
11. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากวารสาร	1.40	0.54	น้อย
12. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากอินเทอร์เน็ต	1.13	0.40	น้อย

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการได้รับข่าวสาร		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
13.ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากหอกระจายข่าว	2.44	0.77	ปานกลาง
14.ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประชาสัมพันธ์ของทางราชการ	1.68	0.60	น้อย
15.ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากแผ่นพับเกี่ยวกับกิจกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	1.60	0.60	น้อย
รวมค่าเฉลี่ย	1.36	0.51	น้อย

จากตารางที่ 8 พบว่า การได้รับข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีการได้รับข่าวสารทางการเมืองในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.36

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการได้รับข่าวสารทางการเมือง โดยเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ได้แก่ การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ มีการได้รับข่าวสารในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 รองลงมาคือการได้รับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุ มีการได้รับข่าวสารในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากหอกระจายข่าว มีการได้รับข่าวสารในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากผู้นำชุมชน มีการได้รับข่าวสารในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากสมาชิกในครอบครัว มีการได้รับข่าวสารในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.95 การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีการได้รับข่าวสารในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.93 การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากเพื่อนและการได้รับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ มีการได้รับข่าวสารในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.85 การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีการได้รับข่าวสารในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.77 การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากเจ้าหน้าที่รัฐและการได้รับข่าวสารทางการเมืองจากญาติพี่น้อง มีการได้รับข่าวสารในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.73 การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากป้ายประชาสัมพันธ์ของทางราชการ มีการได้รับข่าวสารในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.68 การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากแผ่นพับเกี่ยวกับการรณรงค์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีการได้รับข่าวสารในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.60 การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากวารสาร มีการได้รับข่าวสารในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.40

สำหรับการได้รับข่าวสารทางการเมืองต่ำสุดคือ การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากอินเทอร์เน็ต มีการได้รับข่าวสารในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.13

4.3 การวิเคราะห์ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

การวิเคราะห์ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

ตารางที่ 9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ข้อความ	ร้อยละ		
	ตอบถูก	ตอบผิด	รวม
1. สมาชิกสภาอบต. มีสิทธิในการเลือกประธานสภาอบต.	88.1	11.9	100.0
2. สมาชิกสภาอบต. ไม่มีสิทธิในการเลือกเลขานุการ สภาอบต.	36.1	63.9	100.0
3. สมาชิกสภาอบต. มีการประชุมสภาโดยกำหนดสมัยประชุมสามัญประจำปีไม่เกินสี่สมัย	72.4	27.6	100.0
4. การเข้าร่วมประชุมสภาสมาชิกสภา อบต. ผู้ใดไม่ได้ลงชื่อถือว่าไม่มาประชุม	30.2	69.8	100.0
5. สมาชิกสภา อบต. มีหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล	67.9	32.1	100.0
6. สมาชิกสภา อบต. ให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีไม่ได้	64.5	35.3	100.0
7. สมาชิกสภา อบต. สามารถนำเรื่องส่วนตัวที่ไม่ดีของนายก อบต. มาใช้เพื่ออ้างในการถอดถอนนายก อบต. ได้	64.5	35.5	100.0
8. สมาชิกสภา อบต. มีสิทธิตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของนายกอบต.	82.5	17.5	100.0
9. สมาชิกสภา อบต. ตั้งกระทู้ถามนายก อบต. ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ในที่ประชุมสภา อบต. ไม่ได้	59.2	40.8	100.0

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อความ	ร้อยละ		
	ตอบถูก	ตอบผิด	รวม
10. สมาชิกสภา อบต.ตั้งกระทู้ถาม รองนายก อบต.ในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ในที่ประชุมสภา อบต.ได้	67.6	32.4	100.0
11. สมาชิกสภาอบต.มีสิทธิเข้าชื่อ จำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมด เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้นายก อบต. แดงข้อเท็จจริงในปัจจุบัน	27.6	72.4	100.0
12. การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป นายก อบต.สมาชิกสภาอบต.สามารถทำได้โดยไม่ต้องมีการลงมติ	54.1	45.9	100.0
13.สมาชิกสภา อบต. ขอเปิดประชุมวิสามัญได้ถ้าเห็นสมควร	73.5	26.5	100.0
14. การขอเปิดประชุมวิสามัญ สมาชิกสภา อบต. ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงขอเปิดประชุมวิสามัญได้	80.4	19.6	100.0
15. การขอเปิดประชุมวิสามัญต้องทำคำร้องยื่นต่อ นายอำเภอ	68.4	31.6	100.0
รวม	62.5	37.5	100.0
คะแนนเต็ม 15 , คะแนนต่ำสุด 4 , คะแนนสูงสุด 14 , คะแนนเฉลี่ย = 9.37			

จากตารางที่ 9 พบว่า เมื่อพิจารณาข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสภา อบต.มีสิทธิในการเลือกประธานสภา อบต. (ข้อ 1) รองลงมาคือ สมาชิกสภาอบต.มีสิทธิตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของนายกอบต. (ข้อ 8) การขอเปิดประชุมวิสามัญสมาชิกสภาอบต.ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงขอเปิดประชุมวิสามัญได้ (ข้อ 14) สมาชิกสภาอบต.ขอเปิดประชุมวิสามัญได้ถ้าเห็นสมควร (ข้อ 13) สมาชิกสภา อบต.มีการประชุมสภาโดยกำหนดสมัยประชุมสามัญประจำปีไม่เกิน 4 สมัย (ข้อ 3) การขอเปิดประชุมวิสามัญต้องทำคำร้องยื่นต่อ นายอำเภอ (ข้อ 15) สมาชิกสภา อบต. มีหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล (ข้อ 5) สมาชิกสภา อบต.ตั้งกระทู้ถาม รองนายก อบต.ในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ในที่ประชุมสภา อบต.ได้ (ข้อ 10) สมาชิกสภา อบต.ให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ประจำปีไม่ได้ (ข้อ 6) สมาชิกสภา อบต. สามารถนำเรื่องส่วนตัวที่ไม่ดีของนายก อบต. มาใช้เพื่ออ้างในการถอดถอนนายก อบต. ได้ (ข้อ 7) สมาชิกสภา อบต.ตั้งกระทู้ถามนายก อบต.ในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ในที่ประชุมสภา อบต. ไม่ได้ (ข้อ 9) การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปนายก อบต.สมาชิกสภาอบต.สามารถทำได้โดยไม่ต้องมีการลงมติ (ข้อ 12) สมาชิกสภาอบต.ไม่มีสิทธิในการเลือกเลขานุการ สภาอบต. (ข้อ 2) คิดเป็นร้อยละ 88.1 82.5 80.4 73.5 72.4 68.4 67.9 67.6 64.5 64.5 59.2 54.1 และ 36.1 ตามลำดับ

สำหรับความรู้ที่ถูกต้องต่ำสุด 2 อันดับ คือ การเข้าร่วมประชุมสภา สมาชิกสภาอบต.ผู้ใดไม่ได้ลงชื่อถือว่าไม่มาประชุม (ข้อ 4) สมาชิกสภาอบต.มีสิทธิเข้าชื่อจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมดเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้ให้นายกอบต.แถลงข้อเท็จจริงในปัญหาเกี่ยวกับอบต.(ข้อ 11) คิดเป็นร้อยละ 30.2 และ 27.6 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำที่ถูกต้องคิดเป็นร้อยละสูงถึง 62.5 ในขณะที่ประชาชนที่มีความรู้ที่ไม่ถูกต้องมีเพียงร้อยละ 37.5 เท่านั้น

ประชาชนมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉลี่ย เท่ากับ 9.37 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 14 คะแนน และคะแนน ต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน

4.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งปรากฏตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ระดับคะแนนความรู้	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
น้อย	2.0	1.1	1.6
ปานกลาง	71.1	71.7	71.4
มาก	26.9	27.2	27.1
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(197)	(180)	(377)

Chi-Square = 0.508

DF = 2

Sig = 0.776

จากตารางที่ 10 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและเพศหญิง กับระดับความรู้มาก เพศหญิงมีระดับความรู้มากที่สุด รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 27.2 และ 26.9 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วย Chi-Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรเพศกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้นสรุปว่าตัวแปรเพศกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ระดับคะแนน ความรู้	อายุ					รวม
	18-27 ปี	28-37 ปี	38-47 ปี	48-57ปี	ตั้งแต่ 58 ปี ขึ้นไป	
น้อย	1.4	0.0	2.8	2.2	0.0	1.6
ปานกลาง	73.2	72.6	68.5	68.5	81.8	71.4
มาก	25.4	27.4	27.8	29.3	18.2	27.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(71)	(84)	(108)	(92)	(22)	(377)

Chi-Square = 4.326   DF = 8   Sig = 0.827

จากตารางที่ 11 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุ 18-27 ปี 28-37ปี 38-47 ปี 48-57 ปี และ
ตั้งแต่ 58 ปีขึ้นไป กับระดับความรู้มากน้อย อายุ 48-57 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ 38-47 ปี 28-37ปี
18-27 ปี และตั้งแต่ 58 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 29.3, 27.8, 27.4, 25.4 และ 18.2 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วย Chi-Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรอายุ
กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำไม่ม
ความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้นสรุปว่าตัวแปรอายุกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การ
บริหารส่วนตำบลนาคำไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ระดับ คะแนน ความรู้	ระดับการศึกษา					รวม
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา ตอนต้น	มัธยม ศึกษาตอน ปลาย/ปวช.	อนุปริญญา /ปวส.	ตั้งแต่ ปริญญาตรี ขึ้นไป	
น้อย	1.8	1.6	1.4	0.0	0.0	1.6
ปานกลาง	72.9	73.8	71.6	40.0	33.3	71.4
มาก	25.3	24.6	27.0	60.0	66.7	27.0
รวม (จำนวน)	100.0 (225)	100.0 (65)	100.0 (74)	100.0 (5)	100.0 (8)	100.0 (377)

Chi-Square = 13.555

DF = 12

Sig = 0.330

จากตารางที่ 12 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างระดับการศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป กับระดับความรู้มากนั้น ระดับการศึกษาดังแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมากที่สุด รองลงมาคือ อนุปริญญา/ปวส. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 66.7, 60.0, 27.0, 25.3, และ 24.6 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วย Chi-Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรระดับการศึกษากับระดับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้นสรุปว่าตัวแปรระดับการศึกษากับระดับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ระดับคะแนน ความรู้	อาชีพ					รวม
	เกษตรกร	รับจ้าง ทั่วไป	ค้าขาย	รับราชการ / พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ	
น้อย	2.8	0.0	0.0	0.0	0.0	1.6
ปานกลาง	75.6	67.8	63.2	40.9	78.8	71.4
มาก	21.6	32.2	36.8	59.1	21.2	27.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(213)	(90)	(19)	(22)	(33)	(377)

Chi-Square = 21.277   DF = 8   Sig = 0.006   CC = 0.231

จากตารางที่ 13 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอาชีพ เกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป ค้าขาย รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และอาชีพอื่นๆ กับระดับความรู้มาก นั้น อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไป เกษตรกรรม และอาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 59.1, 36.8, 32.2, 21.6 และ 21.2 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วย Chi-Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรอาชีพกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ทั้งนี้มีระดับความสัมพันธ์ 0.231

ดังนั้นสรุปว่าตัวแปรอาชีพกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำมีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่
ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ระดับ คะแนน ความรู้	รายได้ต่อเดือน					รวม
	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,000 - 10,000 บาท	10,001- 20,000 บาท	ไม่มี รายได้	อื่นๆ	
น้อย	2.1	0.0	5.3	0.0	6.3	1.6
ปานกลาง	75.1	67.1	42.1	73.8	68.7	71.3
มาก	22.8	32.9	52.6	26.2	25.0	27.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(189)	(73)	(19)	(80)	(16)	(377)

Chi-Square = 16.318   DF = 8   Sig = 0.038   CC = 0.204

จากตารางที่ 14 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท 5,000 - 10,000 บาท 10,001- 20,000 บาท ไม่มีรายได้ และอื่นๆ กับระดับความรู้มาก นั้น รายได้ต่อเดือน 10,001- 20,000 บาท มากที่สุด รองลงมาคือ 5,000-10,000 บาท ไม่มีรายได้ อื่นๆและต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.6, 32.9, 26.2, 25.0, และ 22.8 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วย Chi-Square Test แล้วพบว่า ตัวแปร รายได้ต่อเดือนกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ทั้งนี้มีระดับความสัมพันธ์ 0.204

ดังนั้นสรุปว่าตัวแปรรายได้ต่อเดือนกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำมีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งทางสังคมกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่
ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ระดับคะแนนความรู้	ตำแหน่งทางสังคม			รวม
	ผู้นำท้องถิ่น	อาสาสมัคร	ไม่มีตำแหน่ง	
น้อย	0.0	14.3	1.4	1.6
ปานกลาง	56.3	71.4	72.0	71.4
มาก	43.8	14.3	26.6	27.1
รวม (จำนวน)	100.0 (16)	100.0 (7)	100.0 (354)	100.0 (377)

Chi-Square = 10.051   DF = 4   Sig = 0.040   CC = 0.161

จากตารางที่ 15 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างตำแหน่งทางสังคม ผู้นำท้องถิ่น อาสาสมัคร และไม่มีตำแหน่ง กับระดับความรู้มาก นั้น ตำแหน่งทางสังคม ตำแหน่งผู้นำท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ ไม่มีตำแหน่ง และตำแหน่งอาสาสมัคร คิดเป็นร้อยละ 43.8, 26.6 และ 14.3 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วย Chi-Square Test แล้วพบว่า ตัวแปร ตำแหน่งทางสังคมกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ทั้งนี้มีระดับความสัมพันธ์ 0.161

ดังนั้นสรุปว่าตัวแปรตำแหน่งทางสังคมกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำมีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการได้รับข่าวสารกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ระดับคะแนนความรู้	ระดับการได้รับข่าวสาร			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
น้อย	2.4	0.0	0.0	1.6
ปานกลาง	74.5	63.4	100.0	71.4
มาก	23.1	36.6	0.0	27.1
รวม (จำนวน)	100.0 (247)	100.0 (123)	100.0 (7)	100.0 (377)

Chi-Square = 12.859   DF = 4   Sig = 0.012   Gamma = 0.274

จากตารางที่ 16 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างระดับการได้รับข่าวสาร น้อย ปานกลาง มาก กับระดับความรู้มาก นั้น ระดับการได้รับข่าวสารปานกลาง มากที่สุด รองลงมา คือ น้อย คิดเป็นร้อยละ 36.6 และ 23.1 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วย Chi-Square Test แล้วพบว่า ตัวแปรระดับการได้รับข่าวสารกับระดับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ทั้งนี้มีระดับความสัมพันธ์ 0.274

ดังนั้นสรุปว่าตัวแปรระดับ การได้รับข่าวสาร กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำมีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและการได้รับข่าวสารทางการเมืองกับ
ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ตัวแปรอิสระ	ค่า Pearson Chi-square	ค่า Sig.
1. เพศ	0.508	0.776
2. อายุ	4.326	0.827
3. ระดับการศึกษา	13.555	0.330
4. การประกอบอาชีพ	21.277	0.006*
5. รายได้	16.318	0.038*
6. ตำแหน่งทางสังคม	10.051	0.040*
7. การได้รับข่าวสารทางการเมือง	12.859	0.012*

* หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 17 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและการได้รับ
ข่าวสารทางการเมืองกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน
ตำบลนาคำ มีดังต่อไปนี้

การประกอบอาชีพ รายได้ ตำแหน่งทางสังคม และการได้รับข่าวสารทางการเมืองมี
ความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
นาคำที่ระดับนัยสำคัญ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาและผลกระทบของปัญหาที่มีต่อความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ผู้วิจัยจึงตัดสินใจทำวิจัยเรื่อง ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ เพื่อค้นหาสาเหตุหรือปัจจัยแท้จริงที่ก่อให้เกิดปัญหานั้นขึ้น วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives) คือ เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและการได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชน เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตตำบลนาคำ จำนวน 377 คน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามข้อค้นพบ (Fact Findings) ได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ สรุปได้ดังนี้

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลและการได้รับข่าวสารทางการเมืองของประชาชน

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน เป็นเพศชายจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 52.3 และเพศหญิงจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 47.7 อายุอยู่ระหว่าง 38-47 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 รองลงมาอายุระหว่าง 48-57 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 59.7 รองลงมามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 รองลงมาอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 93.9 รองลงมา มีตำแหน่งผู้นำท้องถิ่น จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 และการได้รับข่าวสารทาง

การเมืองของประชาชนสูงสุด คือ การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ มีการได้รับข่าวสารในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 สำหรับการได้รับข่าวสารทางการเมืองต่ำสุด คือ การได้รับข่าวสารทางการเมืองจากอินเทอร์เน็ต มีการได้รับข่าวสารในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.13

5.1.2 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อคำถามที่ตอบถูกต้อง คิดเป็นร้อยละสูงสุดเท่ากับ 88.1 ในขณะที่ข้อคำถามที่ตอบถูกต้องต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 27.6 ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.37 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 14 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน

5.1.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ผลการวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ได้แก่ อาชีพ รายได้ ตำแหน่งทางสังคม และการได้รับข่าวสารทางการเมือง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

1) เพศกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ ของเพศ กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ พบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.5 อาจเป็นเพราะประชาชนในปัจจุบันสถานภาพและบทบาทในสังคมระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีความทัดเทียมกันและในการแสวงหาความรู้ต่างๆสามารถแสวงหาความรู้ได้ทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมพงษ์ โตพานิชสุรีย์ ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่องค์การบริหาร

ส่วนตำบลของชาวบ้าน : กรณีศึกษาบ้านท่าไต้ หมู่ที่ 5 ตำบลตะกาดเง้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัจจัยเรื่อง เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของชาวบ้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) อายุกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ ของอายุ กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ พบว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.5 อาจเป็นเพราะการเฝ้าหาความรู้และการพัฒนาความรู้ของแต่ละบุคคลสามารถเฝ้าหาความรู้และพัฒนาความรู้ได้ทุกคน ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องใช้ตัวภาวะในการเฝ้าหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมพงษ์ โตพานิชสุริย์ ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลของชาวบ้าน : กรณีศึกษาบ้านท่าไต้ หมู่ที่ 5 ตำบลตะกาดเง้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัจจัยเรื่อง อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของชาวบ้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ระดับการศึกษากับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ ของระดับการศึกษา กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ พบว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.5 อาจเป็นเพราะหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นลักษณะหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน้าที่ที่กำหนดไว้และต้องปฏิบัติเป็นมาตรฐานและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมพงษ์ โตพานิชสุริย์ ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลของชาวบ้าน : กรณีศึกษาบ้านท่าไต้ หมู่ที่ 5 ตำบลตะกาดเง้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัจจัยเรื่อง ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของชาวบ้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4) อาชีพกับความรู้อของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ ของอาชีพ กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ พบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.5 อาจเป็นเพราะ อาชีพ รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นอาชีพที่เวลาว่างค่อนข้างมากและเป็นอาชีพที่ได้แลกเปลี่ยน พบปะแสดงความรู้ความคิดเห็นกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรเจิด อนุเวช ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การประกอบอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5) รายได้กับความรู้อของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ ของรายได้ กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ พบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.5 อาจเป็นเพราะ ผู้ที่มีรายได้มาก มีกำลังทรัพย์ที่จะหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้มากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรเจิด อนุเวช ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ อบต. คือ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

6) ตำแหน่งทางสังคมกับความรู้อของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ ของ ตำแหน่งทางสังคม กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ พบว่า ตำแหน่งทางสังคม มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.5 อาจเป็นเพราะ ตำแหน่งผู้นำท้องถิ่นเป็นตำแหน่งที่ต้องมีความเป็นผู้นำสูงจึงต้องมีความรู้และเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา หาญไพบูลย์ ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.): ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัด พิษณุโลก พบว่า สถานภาพการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่

เป็นโดยตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2.2 ปัจจัยการได้รับข่าวสารทางการเมืองกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ ของ การได้รับข่าวสารทางการเมือง กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ พบว่า การได้รับข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.5 อาจเป็นเพราะการเปิดรับสื่อข่าวสารจากช่องทางต่างๆมีความเกี่ยวข้องและทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ โปธิราชา ได้ศึกษาความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อทดสอบด้วยสถิติ ไคสแควร์ พบว่า ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลและปัจจัยการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถทำนายความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนายกระดับและปรับฐานความรู้ของประชาชน โดยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบมากยิ่งขึ้น
- 2) ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน
- 3) ควรจัดกิจกรรมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการทำวิจัยต่อเนื่องต่อไปดังนี้

- 1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ทั้งนี้ เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง
- 2) ควรมีการศึกษาความต้องการและความคาดหวังของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน
- 3) ควรมีการศึกษาถึงการวิเคราะห์หลายระดับตัวแปร (Multi-level Approach) เพื่อค้นหาว่ามีตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่สามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรของความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือ

โกวิทย์ พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2544.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวีริยาสาสน์, 2545.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เรื่องอักษร, 2539.

ประทาน คงฤทธิศึกษาการ. ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2535.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2538.

ประหยัด หงส์ทองคำ. การพัฒนาทางการเมืองโดยยกกระบวนการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพาพาส, 2539.

ปภาณี จิตวัฒนา. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2538.

ไพโรจน์ บุญผูก. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2536.

มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. รวมกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2544.

_____ . อบต.ของเรา : ท้องถิ่นของเรา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บพิธการพิมพ์จำกัด, 2548.

โยธิน ศันสนยุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2524.

ลิขิต ชีรเวคิน. การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพร่พิทยา, 2535.

วุฒิสาร ตันไชย. การกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, 2545.

วุฒิสาร ตันไชย. การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น : ความก้าวหน้าหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, 2547.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ทฤษฎีสังคมวิทยา : เนื้อหาและการใช้เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2537.

สุวรรณ บัวทวน. สังคมศาสตร์เบื้องต้น. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.

เสถียร เขยประทับ. สื่อมวลชนกับการพัฒนาประเทศ : เน้นเฉพาะประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.

สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.

อนันต์ อนันตกุล. การปกครองท้องถิ่นของไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

อนันต์ ศรีโสภณ. การวัดและการประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2540.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2537.

2) วิทยานิพนธ์ / สาระนิพนธ์

นพดล เมืองสอง. “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย : กรณีศึกษา”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.

พูลศักดิ์ บุญเกิด. “ความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับบทบาทของหัวหน้าส่วนราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดพุทธศักราช 2540”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.

- บรรเจิด อนุเวช. “การมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.
- ปฐมพงษ์ โตพานิชสุรีย์. “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลของชาวบ้าน : กรณีศึกษา บ้านท่าไต้ หมู่ที่ 5 ตำบลตะกาดเง้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี. **สารนิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิต**. สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- ประยูร อรัญรุท. “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.
- ประสพ เรียงเงิน. “ความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการทำงานของคนงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรม ศึกษาเฉพาะกรณีในโรงงานทอกระสอบ”. **การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539.
- ปรีชา สมหมาย. “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- ยุวดี ไวทยะ โชติ. “ความรู้และทัศนคติต่อทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตฟ้างปะป่า”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2535.
- รัฐยา อาจหาญ. “ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540.
- วัชร จุลสำลี. “ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระในรัฐธรรมนูญของนักศึกษาปริญญาโทต่อรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.
- วัชร ใยราคม. “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.
- วิชาญ เสนขวัณแก้ว. “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.

วาทิ ชายชาญ. “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดปราจีนบุรี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.

วาสนา ส่งเสริม. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาจังหวัดตรัง”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540.

สุโท สารระจันทร์. “ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดยโสธร”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

สุภรณ์ สิริวานิช. “ความรู้ความเข้าใจของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดพัทลุง”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

สุริยา หาญไพบูลย์. “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพิษณุโลก”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.

สุรเกียรติ ฐิตะฐาน. “ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.

สุวิทย์ โพธิราช. “ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองบัวลำภู”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

สงวน พรชัยสิริอรุณ. “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร อ. เมือง จ.สมุทรสาคร”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543,

สมเกียรติ เสนา. “ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก”. **สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.

3) รายงานการวิจัย

เรณู คุปต์ยสิทธิ์และคนอื่นๆ. “ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. รายงานการวิจัย. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.

4) อัดสำเนา

ลาวัญญ์ วิทยายุทธกุล. “ประเภทความรู้ในวิชาสังคมศาสตร์”. กรุงเทพมหานคร : บริษัทรุ่งกิจการพิมพ์, 2536, (อัดสำเนา).

วิญญู อังคนารักษ์. “แนวความคิดในการกระจายอำนาจปกครองท้องถิ่น”. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539, (อัดสำเนา).

สมศักดิ์ศรี สันติสุข. “ลักษณะและปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรีชนบท”. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537, (อัดสำเนา).

2. ภาษาอังกฤษ

Benjamin S. Bloom. **Taxonomy of Education objective**. New York : Prentice- Hall, 1987.

Good, Carter V. **Dictionary of Education**. New York : McGraw – Hill, 1973.

Talcott Parson. **The Social System**. U.S.A. : Brown Printing Group, 1975.

Unesco. “Environmental Education in Asia and Pacific”, **Bulletin**, 1997.

Webster. **The Lexicon Webster Dictionary**, U.S.A. : The English Language Institute of America Inc, 1977.